

Gazeta învățămîntului

Organ al Ministerului Învățămîntului și Culturii și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XII nr. 624

vineri 1 septembrie 1961

8 pagini 25 bani

O zi mult așteptată

Vacanța i-a obișnuit pe părinți cu noile cuvinte din vocabularul copiilor lor. Mare, munte, tabără, excursii, Năvodari, Valea Prahovei, Făgăraș, Costinești. Sînt cuvintele repetate de mii de ori, sintetizînd în ele comori de farmec și poezie, de frumuseți și amintiri, indicînd locul din care a sosit o ilustrată cu munți și nori sau plaja pe care a fost începută scrisoarea către „Dragii mei părinți”. Dar zilele trec și omul între două vîrste care, prins de treburile zilnice se îndreaptă grăbit către nu știu ce întreprindere, s-a trezit deunăzi privind surprins la copiii care colindă librăriile și se îndreaptă spre casă purtînd vrafuri de manuale, caiete, „te-uri, plaașe, coli „de învăț”, la vitrinele magazinelor în care au apărut uniforme școlare. S-a oprit o clipă întrebîndu-se mirat: „Dar în cite sîntem azi? A zîmbit pornînd mai departe: „Incepe școala!”.

O dată cu sfîrșitul veni se apropie prima zi de școală. E același eveniment străvechi care se repetă în fiecare toamnă. Și este totuși altul. Mulți și-l amintesc poate din propria lor copilărie. El însemna cîndva sfîrșitul trist al hoinăritului cu picioarele goale în soare și lumină, prin maidane. Însemna întoarcerea la internatul întunecat și murdar, la năucă „pedagogică”, la buchiseala sterilă și stupidă. Discuțiile chinuitoare purtate în mii de familii nevoiașe pe tema taxelor școlare, a hăinuțelor pentru cel mic, a manualelor ce trebuiau cumpărate, a gazdei care trebuia plătită aruncau asupra acestui eveniment umbra unei tristeți apăsătoare.

Imagini sumbre și vechi, pe care doar memoria le mai ține treze. Astăzi deschiderea unui nou an de școală aduce în viața noastră ceva sărbătoros și optimist. E o zi veselă, mult așteptată.

Să ne oprim la întîmplare într-un orașel de provincie, la Cîmpulung, de pildă, și vom vedea că pregătirile pentru întîmpinarea primei zile de școală au început de mult.

Să privim mai întîi cîteva clădiri. În mijlocul orașului s-a ridicat o construcție nouă și elegantă. Este un local modern de școală. De la un an la altul numărul elevilor crește și o dată cu ei, se înmulțește și numărul școlilor.

Și clădirile construite mai de mult s-au gătit pentru sărbătorirea de la 15 septembrie Școala medie nr. 1, ca și altele din oras, poartă acum veșmintele unei zugrăvii proaspete și frumoase, iar cine colindă satele din cuprinsul raionului Muscel poate să vadă că pregătiri asemănătoare s-au făcut pretutindeni. I-o vor dovedi mușcatele din ferestrele școlii medii din Rucăr (pentru prima dată anul acesta Rucărul va avea școală medie), săliile curate de la Școala de 7 ani din Stîlpeni, perdelele de la ferestrele Școlii de 7 ani din Rădești.

Dar nu numai de clădiri s-au îngrijit oamenii școlii. Demult au început ei să viziteze familiile cu copii de vîrstă școlară. S-a alcătuit cu meticulozitate o situație statistică. Iar acum, în pragul deschiderii cursurilor, mai stau o dată de vorbă cu părinții copiilor. Învățătorul comunist Nicolae Dinulescu din Rădești poate fi văzut deseori seara întîrziînd la școală cu cite un sateam. Omul este convins de mult. Sigur, își va trimite copilul la școală. Totuși învățătorul îl mai întreabă o dată, îi mai explică de ce trebuie ca fiul lui să învețe.

Întreprinderile în care lucrează elevii școlilor serale au și ele vizitatorii lor. Printre gateriștii și electricienii de la Întreprinderea forestieră din Stîlpeni pot fi înfățiși adesea profesori ai școlii medii serale. Stau de vorbă cu elevii sau se opresc la sediul Comitetului de partid, unde dis-

cuțiile se poartă în special pe tema condițiilor de învățatură pentru „elevii noștri” — cum spun profesorii sau pentru „muncitorii noștri” — cum spun cei de la întreprindere.

Că prima zi de școală este mult așteptată se poate vedea chiar și la un depozit din Cîmpulung. „Aici, într-o încăpere pe care unii localnici au botezat-o „a darurilor”, se află teancuri masive de manuale. Sînt cărțile celor din clasele I—VII. Se vor distribui gratuit în prima zi de școală și vor constitui una din marile bucurii ale începutului de an școlar.

De prima zi de școală sînt legate acțiuni și visuri, proiecte și gânduri, hotărîri și dorinți. Profesorul care întîrzie seara, cu capul plecat în cercul de lumină al abajurului se gîndește la munca lui din anul care vine, chibzuiește ce are de făcut pentru ca elevul cutare să învețe mai bine sau elevul cutare să fie mai disciplinat.

Pentru tînărul muncitor forestier care minuieste cu îndemnare ferăstrăul electric prima zi de școală înseamnă începutul unui nou an care-l apropie cu încă un pas de clipa cînd va păși în amfiteatrul unei facultăți.

Pentru copilul care — în sfîrșit! — a împlinit cei 7 ani buclucași, prima zi de școală ascunde ceva frumos și misterios de care a auzit vorbindu-se de mult și pe care iată, acum — numai peste cîteva zile — îl va cunoaște pe deplin.

Nu mai dănuiește nimic din ceea ce, cîndva, întuneca prima zi de școală. Școala a devenit un loc în care se înfăptuiesc visuri luminoase, hotărîri nobile, năzuințe umane. De aceea, pentru prima zi de școală se fac atîtea pregătiri. De aceea este o zi mult așteptată.

Victor Octavian

Succes la învățatură muncitorilor-elevi!

I n toamna aceasta alte zeci și zeci de mii de tineri de la orașe și sate — muncitori în fabrici și uzine, pe șantiere și în mine, maîstri ai recoltelor bogate din gospodăriile agricole de stat, S.M.T.-uri și gospodăriile agricole colective — vor înmulți rîndurile celor care-și completează studiile de cultură generală fără a părăsi producția, prin școala serală. Aceasta dovedește cit de adînc a pătruns în rîndurile tinerilor din țara noastră chemarea partidului de a păși pe calea muncii productive către cele mai înalte trepte ale învățămîntului și este încă un exemplu elocvent al faptului că una din trăsăturile de bază ale socialismului o constituie asigurarea unei înalte culturi a întregului popor, promovarea unei intelectualități noi, ieșite din rîndurile clasei muncitoare și ale țărănimii muncitoare.

Majoritatea tinerilor care s-au înscris pentru a urma cursurile școlilor medii serale sînt absolvenți ai unor școli profesionale ce le-au asigurat, pe lîngă o temeinică pregătire de specialitate, numeroase cunoștințe de cultură generală. Mulți dintre ei și-au exprimat însă dorința de a-și reîmprospăta aceste cunoștințe urmînd cursurile de pregătire pentru clasa a VIII-a. Toate aceste fapte creează premise dintre cele mai favorabile pentru desfășurarea la un nivel tot mai înalt a procesului instructiv-educativ în școlile medii serale de cultură generală.

Folosind experiența acumulată în cursul anilor școlari trecuți, colectivele didactice ale școlilor medii serale de cultură generală au desfășurat în timpul vacanței o activitate rodnică pentru a pregăti așa cum se cuvine deschiderea cursurilor. Unul din principalele obiective urmărite a fost asigurarea, încă din primele zile de școală, a unei frecvențe ridicate a elevilor, cheazășie a desfășu-

rării unei activități ritmice, susținute. În acest scop majoritatea cadrelor de conducere și a profesorilor diriginți din școlile serale au menținut o legătură strînsă cu comisiile de selecționare din întreprinderi, propunîndu-le să-i reparațizeze de pe acum pe elevii în schimburi care să le permită o frecvență regulată. Pe baza analizelor privind situația școlară a elevilor în cursul anului trecut s-au prevăzut și unele măsuri concrete pentru ca profesorii de specialitate, cu sprijinul direct al organelor de partid din întreprinderi, să asigure ridicarea nivelului la învățatură al acelor elevi care au întîmpinat greutăți în asimilarea unor cunoștințe. De mare însemnătate este antrenarea largă în aceste acțiuni a sindicatelor din întreprinderi — care pot sprijini multilateral școlile serale atît în domeniul asigurării frecvenței regulate cit și pentru crearea unor condiții materiale cit mai bune pentru desfășurarea procesului de învățămînt.

O atenție deosebită au acordat cadrele didactice din școlile serale înzestrării laboratoarelor și cabinetelor de studiu cu piese numeroase și interesante — planșe, modele în stare de funcțiune ale unor mașini, mularje etc. — care să asigure în mai mare măsură predarea intuitivă a cunoștințelor. În acest scop numeroși profesori din școlile serale, ca de pildă profesorii de fizică, chimie, matematică de la școlile serale de pe lîngă uzinele „23 August” din București, „Ianoș Herbak” din Cluj, „Steagul Roșu” din Brașov etc. au folosit cu succes sprijinul muncitorilor-elevi. Aceștia au adus, cu aprobarea conducerii întreprinderilor, piese și organe de mașini scoase pentru casare, mostre din diferite materiale feroase și neferoase, și au confecționat sub îndrumarea profesorilor, numeroase mașini și dispozitive pentru demonstrații în laborator.

Dar preocuparea principală a profesorilor din școlile serale în ceea ce privește noul an școlar a constituit-o, de bunăseamă, pregătirea minuțioasă, științifică și metodică, în vederea predării la un nivel cit mai înalt a lecțiilor. Mulți dintre ei și-au îmbunătățit pregătirea prin cursurile centrale și interregionale de perfecționare, precum și prin trecerea examenelor pentru acordarea gradelor didactice. Valorificînd din plin cunoștințele acumulate, pregătindu-se minuțios chiar de la începutul anului pentru fiecare lecție, cunoscînd în mod aprofundat specificul muncii pe care o desfășoară în producție elevii și bazîndu-se pe bogata experiență de viață a acestora profesorii din școlile medii serale de cultură generală dispun de toate condițiile pentru asigurarea unui nivel ridicat al predării în noul an școlar. Obiectivul principal al acestora trebuie să-l constituie respectarea specificului predării în condițiile școlii serale și adîncirea legăturii între predare și activitatea din producție a muncitorilor-elevi.

Acum, în sălile de clasă ale școlilor serale domnește din nou animația specifică orelor de curs, răsună din nou glasul profesorilor, deschizînd tinerilor muncitorii-elevi noi drumuri spre culmile culturii.

Tuturor, profesori și elevi din școlile serale, le urăm spor și noi succese în activitatea desfășurată în noul an școlar!

Manualele gratuite pentru clasele I—VII

În vederea pregătirii la timp a deschiderii noului an școlar, pe lîngă lucrările de reparații a imobilelor și mobilierului, completarea materialului didactic, conducerile școlilor cu sprijinul secției de învățămînt a Sfatului Popular al Capitalei, al secțiilor raionale de învățămînt și al C.L.D.C. — regională București, se preocupă de procurarea la timp a manualelor pentru elevii claselor I—VII.

ÎN NOUL AN ȘCOLAR-PENTRU ELEVII CLASELOR I-VII DIN BUCUREȘTI SE VOR DISTRIBUI ÎN MOD GRATUIT CIRCA 1.000.000 DE MANUALE.

CURSUL CENTRAL

pentru profesorii de istorie

Explicațiile de laborator stîrnesc întotdeauna un viu interes în rîndul elevilor

Din experiența anului încheiat

ACTIVUL DE PĂRINȚI

Înțelegînd că activul de părinți îmi poate fi de un mare ajutor în munca mea de diriginte, am căutat, în anul școlar trecut, să colaborez cît mai strîns cu el.

Cu cîteva zile înainte de deschiderea cursurilor, cînd mi s-a făcut cunoscut că voi fi diriginte la clasa a V-a, am și început să mă gîndesc la componența activului. Am comunicat propunerile mele directorului școlii, care s-a declarat de acord cu ele, și am trecut apoi la organizarea activului de părinți. Printre criteriile pe care le-am avut în vedere în alegerea membrilor activului s-au numărat în primul rînd activitatea social-obștească a acestora, contactul lor cu școala și atitudinea lor în familie în ceea ce privește educația copiilor.

Activul de părinți a luat ființă îndată după începerea anului școlar. El cuprindea un colectivist fruntaș, un muncitor la G.A.C. Murgeni și pe președinta comitetului sîntesc de femei. Toți aceștia erau părinți ai unor elevi din clasa mea, oameni care manifestau un interes vădit față de problemele școlii.

Am stabilit apoi un plan de colaborare cu activul de părinți. Principalele obiective ale acestui plan priveau sprijinirea prin toate formele a frecvenței regulate la cursuri a elevilor, întărirea disciplinei acestora în afară de clasă, supravegherea de către părinți a felului cum își îndeplinesc copiii lor îndatoririle școlare.

În toate aceste direcții activul de părinți mi-a acordat un sprijin efectiv. Iată cîteva exemple.

La numai cîteva săptămîni de la deschiderea cursurilor, o fetiță a început să lipsească nemotivat de la școală. Cu toate asigurările date de către mama sa — căci pe tatăl ei nu-l găseam niciodată acasă — fetița continua să lipsească. Am aflat că tatăl elevei ducea o viață neregulată, ceea ce avea desigur o influență foarte defavorabilă asupra ei. M-am adresat activului de părinți și acesta a stăruit pînă l-a găsit pe tatăl elevei acasă. Discuția apropiată care a avut loc — de la om la om, însă fără menajamente — a produs asupra părintelui o puternică impresie, el văzînd în aceasta un semn al grijii pe care o manifestă colectivul față de viitorul copilului său. Drept urmare a început să-și trimită fiica în mod regulat la școală și și-a sporit grija față de ea.

Și în asigurarea disciplinei elevilor contribuția activului de părinți s-a dovedit prețioasă. La începutul anului școlar disciplina lăsa mult de dorit, ca o consecință a faptului că în clasă încă nu se organizase un colectiv bine încheiat, elevii provenind de la școli diferite. Era nevoie aici și de ajutorul părinților, dar mulți dintre aceștia se dezinteresau de comportarea copiilor lor. M-am

adresat atunci activului și, în curînd, din inițiativa acestuia a fost amenajat la sediul G.A.C. un panou cu titlul „Ei își cresc bine copiii”. Aici erau popularizați părinții care arătau o grijă deosebită față de disciplina copiilor. Inițiativa aceasta a stîrnit un mare interes în rîndul familiilor, fiecare dorind să-și vadă numele pe panoul de onoare. Părinții au început să se ocupe mai îndeaproape de comportarea copiilor și disciplina acestora s-a îmbunătățit.

Activul de părinți m-a ajutat și în diferite probleme de organizare, de gospodărie etc. De pildă, a asigurat transportul elevilor cu prilejul excursiilor ce au avut loc, m-a sprijinit în amenajarea muzeului școlar etc. Însă cel mai serios ajutor pe care l-am primit din partea lui a fost acela al organizării schimbului de experiență pe linie de educație între părinții elevilor. Cu prilejul acestuia s-au confruntat metodele folosite de părinți în educația copiilor lor, s-au scos în evidență rezultatele pozitive obținute de unii dintre ei și s-au luat hotărîri importante privind formele de legătură a familiei cu școala.

Rezultatele bune cu care s-a încheiat anul școlar se datoresc în mare măsură și activului de părinți, care și-a dat pe deplin contribuția la obținerea lor.

Prof. Teodor Hardon
Peicani, raionul Bîrlad

Numeroși elevi ai școlilor medii au făcut în vara acestui an o interesantă și instructivă practică pe terenurile G.A.S. și G.A.C.

Cursul central de perfecționare pentru profesorii de istorie a funcționat la Predeal între 16 iulie și 5 august. În cadrul lui au fost dezbătute în mod aprofundat unele probleme-cheie ale Istoriei Romîniei, îndeosebi din perioada contemporană, și au fost lămurite o serie de aspecte privitoare la metodică predării istoriei.

Lețiile și conferințele — ținute de către acad. Petre Constantinescu-Iași (directorul cursului), acad. C. Daicoviciu, tov. Gh. Vasilichi, tov. Gh. Zaharia, prof. Victor Rață, prof. Ștefan Pascu, prof. M. Berza și alții — au lămurit, în lumina ultimelor cercetări și concluzii din domeniul istoriei o serie de probleme complexe ale istoriei patriei noastre. Astfel au fost ținute lecții despre formarea statului sclavagist dac, despre formarea poporului român și a limbii romîne, despre lupta dusă de poporul nostru de-a lungul veacurilor împotriva jugului otoman, despre formele luptei de clasă în feudalism etc. O mare atenție a fost acordată perioadei contemporane a istoriei patriei noastre. În multe cazuri lecțiile referitoare la evenimentele din istoria contemporană au fost ținute chiar de către tovarășii participanți la aceste evenimente, ceea ce a făcut ca ele să stîrnească un interes deosebit, să aibă o mare eficiență. Asemenea lecții au fost, de pildă, cele referitoare la lupta clasei muncitoare din țara noastră pentru crearea unui partid de tip nou, marxist-leninist, la importanța internă și internațională a luptelor muncitorimii cehiste și petroliste din anul 1933 conduse de partid, la organizarea și îndeplinirea insurecției armate din august 1944 sub conducerea directă a P.C.R., la desfășurarea revoluției populare, la conducerea de către Partidul Muncitoresc Român a operei de construcție a socialismului în patria noastră.

Problemele expuse în cadrul lecțiilor au format obiectul unor ample și vii dezbateri în seminarii. Pregătindu-se pentru aceste seminarii, participanții la curs au studiat un bogat material bibliografic, printre care rapoartele tovarășilor Gheorghiu Gheorghiu-Dej la cea de a 40-a aniversare a partidului, Hotărîrea Plenarei C.C. al P.M.R. din 30 iunie—1 iulie 1961, Hotărîrea C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri privind creșterea salariilor muncitorilor, cadrelor didactice, medii sanitare, altor cadre de specialitate și personalului administrativ, precum și reducerea prețurilor de vinzare cu amănuntul la unele bunuri de consum și a unor tarife. De asemenea, au fost studiate documentele consfătuirilor reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova din anii 1957 și 1960, precum și documentul de importanță istorică mondială — Proiectul Programului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Majoritatea profesorilor care au participat la curs au dovedit, în cadrul discuțiilor pe care le-au purtat în seminarii, un nivel ridicat de

pregătire. Bunăoară, în cadrul discuțiilor la tema „Partidul Comunist Român, organizatorul și conducătorul luptei pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste și întocmirea armelor împotriva Germaniei hitleriste”, numeroși profesori din Turnu Severin, Ploiești, Tîrgoviște, Galați etc. au făcut completări interesante pe baza documentelor locale pe care le studiaseră în prealabil, arătînd aspecte concrete ale luptei poporului nostru, conduse de partid, împotriva dictaturii militarofasciste și subliniind participarea largă a maselor la îndeplinirea pe întreg teritoriul țării a insurecției armate de la 23 August 1944. Problemele studiate pe plan local au fost cu mult

mai bine înțelese după audierea lecției și după dezbaterile din seminar, urmate de concluziile precise trase de către lectori. Discuții însuflețite și largi au fost purtate și cu privire la desfășurarea revoluției socialiste în patria noastră. Acestea au fost interesante și pentru faptul că au fost îmbogățite cu exemple concrete din toate colțurile țării.

Deși scopul cursului a fost în primul rînd informarea științifică și orientarea ideologic-politică a profesorilor de istorie asupra unor probleme de specialitate, totuși, prin cele 5 lecții practice, ca și prin cele 4 referate metodice care au fost urmate de discuții în seminarii s-a realizat și o îmbunătățire a pregătirii metodice a cursanților. Lecțiile practice, referatele și discuțiile pe teme metodice au prilejuit totodată un bogat schimb de experiență între cadrele tinere și cadrele cu o îndelungată practică pedagogică.

Planurile lecțiilor practice au fost pregătite din timp în fiecare grupă de seminar. Aceste lecții au fost ținute atît de către profesori ce o experiență pedagogică bogată, cît și de noi profesori tineri. Experiența planurilor practice, urmate de discuții care au avut sîmbătă și sîndică a fost foarte rodnică. Cele mai largi dezbateri au fost purtate în jurul lecției practice pentru clasa a XI-a cu tema „Introducere în Istoria Romîniei”. S-a subliniat necesitatea ca în cadrul celor două ore rezervate acestei lecții să se predea unele noțiuni de materialism istoric care să asigure interpretarea științifică de către elevi a cunoștințelor din cadrul cursului de Istorie a Romîniei.

Deoarece s-au constatat unele greutăți în predarea lecțiilor referitoare la cultură (în special din cauza numărului redus de ore rezervate acestora), s-a ținut o lecție practică cu tema „Dezvoltarea culturii între anii 1917—1944”. Discuțiile pe marginea ei au arătat necesitatea de a se sublinia caracteristicile dezvoltării culturii în etapa dată, de a se folosi în predarea cunoștințelor metoda mixtă (expunerea și conversația). Profesorii au propus ca pe viitor în programa cursului să fie incluse și lecții practice cu teme recapitulative și de sinteză.

La cursul din acest an s-au prezentat pentru prima dată și unele referate metodice care au fost urmate de discuții. În cele patru asemenea referate s-au ridicat pro-

bleme privitoare la pregătirea lecțiilor de istorie pe baza lucrărilor clasice marxism-leninismului, la formarea concepției materialist-științifice prin lecțiile de istorie, la folosirea în predare a documentelor de istorie locală și a materialului didactic și beletristic. Mult interes a suscitat discuțiile privitoare la felul cum trebuie folosit materialul didactic, la momentul utilizării lui și la caracterul acestuia în funcție de tema tratată. S-a arătat necesitatea de a se folosi materiale didactice bine selectate și doza-te, valoroase atît prin conținutul cit și prin forma lor.

Cu multă atenție a fost ascultat referatul prezentat în grupa a 3-a de seminar pe tema folosirii documentelor de istorie locală la lecții. Utilizînd documente foarte interesante — ceea ce dovedea un studiu prealabil minuțios — autoarea referatului a reușit să infuzeze grăitor o serie de momente importante din istoria orașului Tîrgoviște.

Dacă marea majoritate a profesorilor prezenți la curs au făcut dovada unei pregătiri temeinice, au fost și cazuri cînd s-au putut constata unele lacune în această privință. Astfel, mai sînt unii profesori — cei drept puțini la număr — care nu au aprofundat suficient problemele de istorie contemporană și de istorie a mișcării muncitorești. Unele cadre didactice au acordat o mai mare importanță lucrului metodică a predării, în dauna generalizării și adîncirii esenței, fenomenelor istorice.

În general, toate formele de activitate din cadrul cursului — lecții, seminarii, lecții practice, referate metodice, studiul individual, consultațiile colective și individuale — au contribuit la ridicarea nivelului ideologic și științific al cadrelor didactice participante la curs. A dat rezultate bune faptul că, pentru a se putea asigura mai mult timp studiului individual, programa cursului a fost mai restrînsă decît cea din anul trecut, ceea ce a permis aprofundarea problemelor și dezbaterile mai adînci a acestora în seminar.

Pe baza experienței din acest an și a propunerilor făcute de profesori se va putea îmbunătăți încă și mai mult organizarea cursurilor din anii viitori. Astfel, va fi necesar să se facă cunoscută din timp programa cursului și bibliografia necesară, pentru ca cei ce vor urma cursul să aibă posibilitatea de a se pregăti dinainte. De asemenea, credem ar fi bine să se indice din timp temele referatelor metodice, deoarece acestea cer o pregătire prealabilă.

Foarte bine primite de cursanți, excursiile organizate la Muzeul Doftana, la castelele de la Peleș și Bran, la casele memoriale „N. Gheorghiu” și „Julia Hașdeu”, la o serie de obiective industriale din orașul Brașov etc. au contribuit la lărgirea orizontului profesorilor de istorie, ca și la recrearea lor. La fel, filmele și piesele de teatru vizionate, reuniunea tovarășească ce a avut loc, plimbările etc. au contribuit, alături de minunatele condiții de studiu puse la dispoziția profesorilor, la crearea unei atmosfere plăcute, care a făcut ca cele trei săptămîni de curs să lase participanților amintiri dintre cele mai frumoase.

Prof. Viorica David

O SCĂPARE

În cartea de limba romînă pentru clasa a IV-a, ediția 1961, apărută în E.S.D.P. există la pagina 18 o poezie intitulată „Calendarul naturii”, de Siminel Gheorghiu.

Poezia, scrisă într-un ritm sprînzar, este în general reușită și poate fi învățată ușor pe de rost de către copii. Păcat că nu e lipsită de unele inexactități.

Iată de pildă strofa: „Berzele s-au dus Cocorii/ Umplu norii — Stol cu stol./ A plecat bătrînul graur — Cel cu penele de aur/ I-am văzut eu cuibul gol...”.

Oare graurul (Stur-

nus vulgaris) are penele galbene? Nici vorbă. E negru ca păsura și doar într-o anumită perioadă a anului (toamna) are mici pete albe. Probabil că autorul versurilor a confundat graurul cu grangurul (Oriolus galbula), pasăre ale cărei pene sînt într-adevăr de un galben închis, aproape portocaliu, și care are numai aripile negre.

Credem că nici versul „I-am văzut eu cuibul gol...” nu prea spune adevărul. Căci ne întrebăm cum poate fi văzut cuibul graurului cînd se află înfundat în

scorburi, iar pe intrarea lui de-abia de poate pătrunde o mină de copil? Cui-bul grangurului da, poate fi văzut gol, deoarece pasărea și-l face între crengi, le-gîndu-l cu fire smul-se de pe urzici sau cîneapă.

Mai departe se demonstrează că nu ne este permis să oferim copiilor în cărțile de citire inexactități de ordin științific? De aceea recomandăm redactorilor de la E.S.D.P. mai multă atenție în prezentarea textelor de manual.

D.

PROBLEME ALE MUNCII în școala de 8 ani

Arințul luat în ultimul timp de folosirea mijloacelor audio-vizuale în cadrul procesului instructiv-educativ din școlile noastre va deveni mai puternic în cadrul școlii de 8 ani. Dintre aceste mijloace, diacartile cu imprimări de povești ale clasicii literaturii, citite de cei mai mari actori din țară, sînt deosebit de atractive pentru elevii din clasele mici.

FOLOSIREA FILMULUI DIDACTIC

Privind trecerea treptată la învățămîntul general de 8 ani Direcțiile Congresului al III-lea al P.M.R. au pus în fața școlii sarcina de a dezvolta necontenit legătura învățămîntului cu practica, cu producția. În lumina acestei cerințe, în programele școlii de 8 ani se acordă o deosebită atenție aplicațiilor practice ale cunoștințelor de matematică, fizică, chimie, științe naturale în diferite domenii ale producției industriale și agricole și se rezervă un loc mult mai mare decît în trecut experiențelor, lucrărilor de laborator, excursiilor și vizitelor în producție etc. Un rol tot mai însemnat încep să-l joace în procesul de învățămînt mijloacele moderne audio-vizuale și îndeosebi filmele didactice, care aduc o contribuție de seamă la înțelegerea mai profundă de către elevi a bazelor științelor, a aplicării legilor științei în producție. Filmele și diacartile sînt mijloace auxiliare în pregătirea și punerea în valoare a diferitelor forme ale legăturii dintre învățămînt și munca în producție.

Filmul didactic ne poate da un ajutor de mare preț în pregătirea prealabilă a elevilor pentru ca ei să poată recunoaște și înțelege etapele esențiale ale unui proces de producție, ale unui procedeu. Prin posibilitățile lor specifice, filmele rețin din complexitatea unei mașini numai ceea ce este esențial din punct de vedere tehnic.

În acest domeniu se constată corelația strînsă care există între vizita și practica în întreprindere, pe de o parte, și filmul didactic, pe de altă parte. Filmul poate să înfățișeze o instalație industrială în ansamblul ei, poate să redea succesiunea în care se desfășoară un proces de producție, să prezinte o mașină într-o secțiune simplificată etc. Filmul oferă elevilor posibilitatea să parcurgă o uzină și să asiste la acțiunea marilor mașini, prese, laminoare etc. Pe lângă toate acestea, la momentul oportun filmul poate intercala în complexitatea proceselor reale cite un trucaj explicativ — un desen, o fotografie mărită — poate prelunge durata unui anumit moment din succesiunea desfășurării procesului de producție sau poate concentra un anumit interval din această desfășurare. Astfel filmul ușurează în mod considerabil atît înțelegerea cît și procesul de abstractizare, deoarece suprimînd tot ce este de prisos, îi conduce pe elevi la principiu, le oferă posibilitatea de a sesiza corelațiile fundamentale.

Pe lângă pregătirea practicii sau a unei vizite în întreprindere, filmul didactic poate folosi foarte bine și la înlesnirea analizei acestor activități. Însemnătatea filmului în analiză devine deosebit de evidentă cînd este vorba să se efectueze sintetizări, repetări, cînd profesorul vrea să determine în mod sinoptic un proces de producție în trăsăturile sale fundamentale,

să prezinte baza lui științifică, să fixeze și să aprofundeze materia din programa întregului an.

Filmul și diacartile pot fi folosite și în cadrul lucrărilor practice din școală — lucrări în lemn și în metal sau lucrări din domeniul electrotehnicii. Anume, elevii pot învăța, cu ajutorul filmelor și diacartilor, care sînt proprietățile materialelor pe care le folosesc, construcția, modul de lucru și posibilitățile de utilizare a sculelor. De exemplu înainte de a pune mina pe o unealtă, pot cunoaște părțile ei componente, se lămuresc asupra legilor fizice care stau la baza eficacității ei.

Dar filmul mai are aici și un alt rol. El constituie o sursă de informare pe tărîm tehnic, prilejuind elevilor o privire asupra proceselor de muncă, demonstrîndu-le cum se folosește unealta întrebuintată de ei sub o altă formă, în producția modernă. De exemplu, le arată cum se folosește rîndeaua într-o tîmplărie modernă sub forma mașinii de rîndeluit și cum se lucrează cu aceasta. Astfel, dacă lucrările practice deprind pe elevi cu anumite dexterități meșteșugărești, filmul le arată și cum se prezintă unelele simple și mașinile elementare folosite de ei în procesul de producție al industriei de astăzi și cum sînt mînuite ele în acest proces.

Deosebită însemnătate are și imbinarea filmului sau a diacartului didactic cu experiența demonstrativă. Într-adevăr, aceste două mijloace de predare a cunoștințelor din domeniul științelor naturii se completează reciproc, filmul adîncind și consolidînd cunoștințele dobîndite printr-o experiență, reimprospătîndu-le în memoria elevului.

De regulă, este bine ca proiecția filmelor să fie precedată de pregătirea de către profesor a elevilor pentru perceperea activă și efectivă a conținutului lor. În acest scop profesorul trebuie să atragă atenția elevilor asupra filmului, să poarte unele discuții în acest sens, eventual să prezinte unele materiale didactice simple legate de conținutul

filmului, să folosească schițe la tablă, să explice termenii și noțiunile mai dificile care se întînesc în textul scris al filmului.

În timpul proiectării filmului este bine ca profesorul să facă completările necesare, să dea unele explicații, să indice momentele mai importante. Uneori este necesar să se întrerupă proiecția pentru un moment și să se verifice dacă elevii au înțeles materialul prezentat în film sau, dacă este nevoie, să se dea unele explicații suplimentare.

După natura lui, filmul poate fi folosit în cadrul lecției fie în părți, fie în întregime. Dacă filmul a fost vizionat pe etape, se recomandă ca la sfîrșit el să fie rulat din nou fără întrerupere, pentru a sintetiza materia în toată unitatea ei.

Un mijloc deosebit de indicat pentru repetare este filmul ce prezintă procese care se repetă necontenit, ultima scenă fiind la fel cu prima. Asemenea filmele conțin îndeosebi prezentări din domeniul fizicii și chimiei. Valoarea lor pedagogică constă în faptul că pot fi lăsate să ruleze mai mult, pînă ce materia a fost însușită și înțeleasă. Rularea filmelor de acest fel oferă profesorului posibilitatea de a îndrepta atenția elevilor, în mod succesiv, asupra unor chestiuni de amănunt și îi permite totodată să le ceară să vorbească și ei despre diferitele procese înfățișate. În felul acesta elevii sînt deprinși să se exprime în mod clar și precis, deoarece imaginea mobilă nu le dă răgaz să vorbească decît o durată determinată. Ritmul desfășurării filmului dezvoltă astfel la elevi facultatea de a se concentra asupra esențialului.

Dacă filmele și diacartile sînt folosite într-o justă corelație cu experiența nemijlocită a elevilor, cu activitatea lor manuală proprie și cu deprinderile pe care și le-au însușit, ele aduc o contribuție substanțială la dezvoltarea cunoștințelor și priceperilor de muncă ale elevilor, la lărgirea orizontului lor.

Virgil Atanasiu
Iector la I.I.P.C.D.

Completing ierbarul pentru lecțiile de botanică

Aspecte noi ale predării aritmeticii în clasa a V-a

În anul școlar care începe, lecțiile de aritmetică din clasa a V-a vor fi predare după o programă nouă (ediția 1961), care diferă de cea veche atît prin conținut cît și, mai ales, prin ordinea trairii materiei.

Studiul aritmeticii începe cu capitolul „Numerafia” (4 ore) care cuprinde cunoștințe privind formarea și denumirea numerelor întregi, scrierea și citirea lor, precum și cunoștințe privitoare la numerele zecimale (care se vor introduce cu ajutorul măsurării unei lungimi) și la scrierea și citirea lor.

După cum vedem, numerele întregi și zecimale sînt tratate simultan chiar la începutul anului. Astfel, spre deosebire de anii trecuți, cînd acest studiu se efectua separat și la o distanță destul de mare în timp, capitolul „Numerafia” va putea fi predat în mod unitar, ceea ce va ușura însușirea materiei de către elevi.

Noua programă prevede ca în cadrul acestui capitol să se predea și o serie de proprietăți referitoare la numerele întregi și zecimale. De exemplu: dacă unui număr îi adăugăm unul, două... zerouri la dreapta, numărul se mărește de 10, 100... de ori; dacă unui număr terminat cu mai mulți de zero îi ștergem unul, două... zerouri, atunci numărul se micșorează de 10, 100... de ori; zerourile puse înaintea unui număr întreg nu-l schimbă valoarea; valoarea unui număr zecimal nu se schimbă dacă la dreapta sa adăugăm ori cîte zerouri vrem; dacă mutăm virgula spre stînga peste o cifră, două... valoarea numărului se micșorează de 10, 100... de ori; dacă mutăm virgula spre dreapta peste o cifră, două... numărul se mărește de 10, 100... de ori. Toate aceste proprietăți urmînd să se predea numai pe baza exemplelor numerice, vom insista ca elevii să-și însușească temeinic cunoștințele privind mărirea și micșorarea numerelor zecimale prin mutarea virgulei. Luînd de pildă numerele 5368,42 și 536,842, vom sublinia faptul că cifra 5 reprezintă în primul număr mii iar în al doilea sute, că cifra 3 reprezintă în primul număr mii iar în al doilea zeci, că cifra 4 reprezintă în primul număr zeci iar în al doilea sutimi etc. Astfel îi vom face pe elevi să înțeleagă că prin mutarea virgulei peste o cifră la stînga numărul se micșorează de 10 ori. Bineînțeles că asupra acestor proprietăți vom reveni la capitolele respective, cînd vom da și demonstrațiile corespunzătoare.

Capitolul următor, referitor la sistemul metric, aduce și el un element nou în programă, deoarece noțiunile pe care le cuprinde nu se mai predau pe parcurs, ca pînă acum, ci în cadrul unui capitol unitar. Acordînd pentru sistemul metric 10 ore, programa prevede studiul unităților principale de măsură pentru lungimi, arii, volume, capacitate, greutate, timp și unități monetare (în țara noastră) și al multiplilor și submultiplilor acestora. Faptul că numerele zecimale sînt introduse pe baza măsurării unei lungimi permite o largă aplicație a proprietăților numerelor. Pentru a le forma elevilor unele deprinderi practice, este bine să le cerem să măsoare (cu ajutorul unui metru confecționat din lemn, pînă, fier) lungimile unor obiecte din clasă, din atelier, din curtea școlii etc. În acest mod ei își vor da seama mai precis de mărirea unui metru, formîndu-și astfel deprinderea de a aprecia din ochi dimensiunile unui obiect.

Capitolul privind operațiile cu numere întregi și zecimale urmîrește consolidarea și amplificarea cunoștințelor pe care elevii le-au căpătat anterior. Faptul că operațiile cu numere zecimale se vor preda o dată cu operațiile cu numere naturale — deci înaintea studierii fracțiilor ordinare — creează condițiile unei mai temeinice însușiri a acestor operații de către elevi. Totodată, predarea lor se va putea desfășura într-un timp mai scurt decît pînă acum. Efectuîndu-se imediat după studiul sistemului metric, studiul operațiilor cu numere întregi și zecimale oferă posibilitatea de a rezolva cu elevii pro-

bleme cu un conținut real, așa cum se întîlnește în viață, unde mărimile cu care operăm sînt în cea mai mare parte exprimate prin numere zecimale și foarte rar prin fracții ordinare.

Pentru prima oară în acest an școlar se va preda un capitol distinct consacrat elementelor de geometrie. Întrucît noua programă a claselor I—IV nu mai cuprinde unele noțiuni de geometrie, introducerea lor în clasa a V-a este necesară pentru a se putea rezolva probleme cu conținut geometric.

Pentru predarea elementelor de geometrie sînt rezervate 16 ore în care se vor preda cunoștințe despre perimetrul și aria trapezului, despre lungimea și aria cercului, despre aria și volumul paralelipipedului dreptunghic și a cilindrului. În legătură cu toate acestea se vor da numai formulele, fără demonstrații. Pentru predarea noțiunilor de geometrie menționate mai sus se prevăd cea 5—6 ore. Aceasta dă posibilitatea ca în restul orelor rezervate acestui capitol să se poată efectua numeroase și variate probleme cu conținut geometric (calcularea perimetrelor, ariilor și volumelor figurilor și corpurilor studiate), probleme cu toate operațiile etc. Este evident însă că studiul sistematic al acestor noțiuni de geometrie se va relua în clasele următoare. De altfel și asupra numerelor zecimale se va reveni în clasa a VI-a, cînd se vor da definițiile riguroase ale acestora și ale operațiilor cu ele.

Întrucît prin probleme avem posibilitatea de a transmite elevilor multe date folositoare va trebui să acordăm o atenție deosebită compunerii lor. Rezolvarea unor probleme bine alcătuite ne îngăduie să realizăm legătura dintre teorie și practică în cadrul lecțiilor de aritmetică. De aceea vom da elevilor probleme care să ilustreze realizările țării noastre în domeniul industriei, al agriculturii socialiste ș.a.m.d. Vom alege, bunăoară, probleme în care să se calculeze capacitatea de producție a unor secții din întreprinderi, a unor echipe de muncitori, prefașurile unor produse industriale, recoltele obținute de gospodăriile de stat sau de gospodăriile colective de diferite culturi, din creșterea animalelor și a păsărilor, din cultivarea zarzavaturilor, a vișel de vie etc., veniturile pe care le obțin colectiviștii frunțași în comparație cu veniturile lor anterioare intrării în gospodăriile colective sau cu ale țărănilor individuali ș.a.m.d. În acest mod matematica își va aduce contribuția la dezvoltarea dragostei elevilor față de muncă, față de realizările regimului nostru democrat-popular.

În anul școlar 1961—1962 vom folosi manualul de aritmetică existent adaptîndu-l, desigur, noilor cerințe. De exemplu, pentru citirea numerelor zecimale este bine să se folosească paragraful nr. 72 de la pag. 218 din manual, ca și exercițiile nr. 174, 175, 176, 177, 178 de la pag. 244—245. Pentru predarea sistemului metric (capitolul II din programă) este indicat să folosim paragrafele nr. 25—28 de la pag. 50—61 și paragrafele nr. 79—80 de la pag. 229—231. La capitolul „Operații cu numere întregi și zecimale” vom putea folosi pentru adunare paragraful nr. 75 de la pag. 221 și exercițiile și problemele de la pag. 247—249, iar pentru scădere paragraful nr. 76 de la pag. 222 și exercițiile și problemele de la pag. 249—253. La înmulțire și împărțire este indicat să utilizăm paragraful nr. 78 de la pag. 225 și exercițiile și problemele de la pag. 253—259, cu excepția exercițiilor de la nr. 245 (paginația este dată după ediția 1961 a manualului). Bineînțeles că la sfîrșitul acestui capitol, ca și la capitolele următoare, vom efectua cu elevii exerciții și probleme utilizînd toate operațiile și folosind atît numere întregi cît și zecimale.

Analizînd cu atenție prevederile noii programe și comparînd-o cu cea veche vom putea utiliza din plin posibilitățile pe care le oferă noua succesiune a materiei pentru a asigura o temeinică pregătire a elevilor noștri.

P. Mihăilescu
inspector în M.I.C.

In pragul unui

PREGĂTIRI

In comuna Alioș, din raionul Lipova apropierea deschiderii noului an școlar se simte din plin.

Direcția școlii s-a preocupat de punerea la punct a localului, care a fost tencuit și zugrăvit. In vederea încheierii generalizării învățământului de 7 ani și pentru pregătirea condițiilor de trecere la școala de 8 ani, la Alioș au început lucrările de construire a unui nou internat.

In aceste zile, zeci de cetățeni din Alioș desfășoară o susținută muncă patriotică pentru ridicarea acestei noi construcții. Până în prezent au fost executate 181 zile muncă voluntară, din care 150 cu brațele și 31 cu atelajele. Prin munca patriotică a cetățenilor au fost demolate două construcții vechi, de la care s-au recuperat 30 m.c. piatră brută pentru fundații, 12.000 bucăți țiglă, 11.000 cărămizi, 7 m.c. grinzi, 2 m.c. șipei, 9 m.c. balast și 50 m.c. pământ pentru umplutură. Cu sprijinul oamenilor muncii s-au realizat până în prezent la construcția internatului economii în valoare de 45.000 lei.

FRANCISC WILD
Lipova

*

In aceste zile, în cancelaria direcției Grupului Școlar de construcții din Cluj domnește atmosfera specifică Institutelor de proiectări. Se studiază linia arhitectonică și se verifică calculele de rezistență ale unei elegante și impunătoare construcții. Este vorba de noua clădire a școlii, o construcție cu două etaje, având 24 de săli de clasă, laboratoare, ateliere și cabinete școlare.

Laolaltă, elevii-construcțori ai școlii — zidari, dulgheri, tâmplari, mozaicari — își vor construi singuri, sub îndrumarea maștrilor-instructori și a inginerilor-profesori de specialitate, propria lor școală.

Tinând seama de condițiile specifice ale practicii în sectorul construcțiilor, unde principalele lucrări se desfășoară în perioada lunilor calde, colectivul școlii a și început activitatea în vede-

rea înălțării noului local al școlii. Zilnic, clasele de dulgheri pot fi găsite pe șantierul școlii, sub conducerea maștrilor-instructori, unde au început lucrările de trăsare a fundației și de pregătire a turnării betonului. Până la 23 August a și fost turnat betonul primului planșeu. Angajamentul colectivului școlii este de a termina întreaga clădire „la roșu”, în cadrul strict al orelor de practică, până la 7 Noiembrie 1961.

Sprijinul neprecupețit acordat școlii în această acțiune de către organele locale de partid și de stat, entuziasmul în muncă al întregului colectiv de elevi precum și îndrumarea competentă a profesorilor și maștrilor dau certitudinea că acest angajament va fi realizat.

CAROL HORVATH
Cluj

*

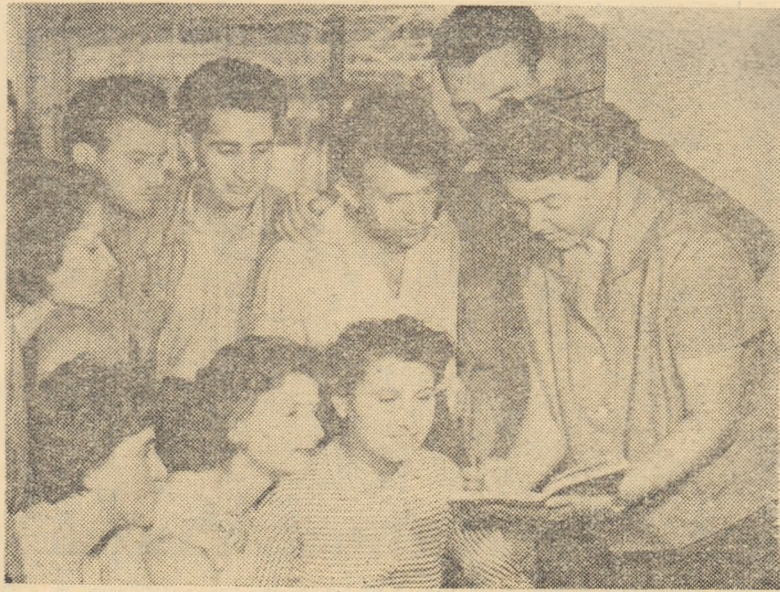
Pentru ca lecțiile de limba română pe care le voi preda în acest an școlar să fie mai bune mă pregătesc de pe acum pentru desfășurarea lor.

Am recitat cu atenție, în acest scop, o serie de lucrări de istorie și teorie a literaturii. De asemenea, mă preocupă măsurile pe care va trebui să le iau în vederea îndrumării lecturii elevilor. Încă de la sfârșitul anului trecut am alcătuit o listă cu opere literare pe care le-am recomandat pentru lectură elevilor mei. Cărțile cuprinse în această listă au fost selecționate, bineînțeles, din programa anului viitor.

Stimularea lecturii elevilor va continua să rămână și mai departe una din preocupările mele de seamă. Citindu-le în clasă fragmente din operele literare studiate, străduindu-mă să subliniez laturile esențiale ale cărților discutate în orele de literatură voi urmări în permanență să dezvolt gustul pentru citit al elevilor mei.

Prof. LIGIA CARPENEANU
Școala medie
„Mihail Eminescu”
București

PREGĂTIRI

Tovarăși de muncă, gata oricând să-și dea un ajutor de nădejde, tinerii muncitori de la Uzinele „Grivița Roșie” au fost mereu alături și în cadrul pregătirilor pentru admiterea în clasa a VIII-a a școlii serale. Rezultatele bune obținute în cadrul probelor de verificare vădesește temeinicia studiului efectuat în comun.

Criteriul de orientare: Activitatea muncitorilor - elevi în producție

Cu doi ani în urmă mi-am început activitatea la secția serală a Școlii medii nr. 7 din Capitală însoțită de prevederile Hotărârii C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri privind îmbunătățirea învățământului seral.

Este drept că în noua mea activitate m-a ajutat experiența de peste 30 de ani dobândită în școlile de zi, dar de la început am înțeles că mă aflu într-o activitate cu un specific deosebit, de care va trebui neapărat să țin seama. În cei doi ani care au trecut am prelucrat și adaptat la noile condiții întreaga mea experiență, adăugând totodată o serie de noi elemente pe care practica în școala serală mi le-a oferit din plin.

Pășind în al treilea an de muncă în cadrul secției serale mă străduiesc să-mi organizez din vreme activitatea instructiv-educativă, în așa fel încât rezultatele pe care le voi culege la sfârșitul lui să fie un prilej de mândrie și satisfacție atât pentru muncitorii-elevi cât și pentru noi, cei ce îi ajutăm să le obțină.

Pregătindu-mă pentru organizarea lecțiilor de matematică țin seama în primul rând de faptul că muncitorii-elevi din învățământul seral vor continua să lucreze în producție și după terminarea școlii sau a unui institut de învățământ superior. De aceea, aplicarea creatoare în practică a cunoștințelor transmise capătă o importanță de prim ordin. În vederea atingerii acestui scop și pentru a evita din capul locului probleme de matematică create în

mod artificial, mi-am propus să culeg o serie de probleme legate efectiv de munca în producție a elevilor mei.

Mulți dintre aceștia sînt muncitori la întreprinderea „Automatica”. Socotesc firesc, de aceea, ca în centrul atenției mele să situez probleme pe care le ridică munca elevilor mei din această întreprindere.

E adevărat că și până acum mi-am vizitat elevii la locul de producție și am urmărit felul în care se desfășoară procesul tehnologic în secțiile unde lucrează. Aceasta a avut însă până acum mai mult un caracter de informare, necesar de altfel propriei mele documentări în sectoare care uneori îmi erau cu totul noi. În acest an școlar voi face un pas mai departe, căutând să valorific pe scară cât mai largă aspectele procesului de producție cu care pot fi ilustrate lecțiile.

Experiența dobândită în învățământul seral mă îndeamnă să afirm că accentul predării trebuie să cadă asupra rezolvării de probleme. Nu trebuie însă pierdut din vedere faptul că teoria are un rol însemnat în dezvoltarea gândirii logice a elevilor și a capacității lor de sistematizare a cunoștințelor. De aceea am hotărât ca la unele lucrări de control curent, în special la geometrie, să dau și cite o demonstrație a unei teoreme mai caracteristice care să conțină în desfășurarea rațională și unele noțiuni predate în clasele anterioare. Bineînțeles că nu voi exagera în acest sens, căci teoria nu constituie un scop în sine.

Faptul că elevii școlilor serale muncesc în producție și nu au suficient timp pentru studiul individual cere stimularea prin toate mijloacele a muncii independente în clasă, în timpul lecțiilor. În acest an voi da mai ales scurte probleme pentru a fi lucrate independent în clasă. În timp ce elevii vor lucra eu voi observa cu atenție desfășurarea lucrării și voi da la nevoie unele indicații necesare. Voi socoti lucrarea terminată cînd toți elevii au dat ceea ce pot. Experiența îmi spune cînd un elev nu mai poate continua lucrarea, oricît timp mai mai acordă. Acesta va fi momentul în care voi cere unui elev să rezolve problema la tablă, după care voi analiza diferitele soluții posibile, subliniind celea mai bune.

Voi încerca să perfecționez și o metodă pe care am folosit-o cu succes în anii trecuți — și anume aceea de a preciza la fiecare lecție nouă bagajul de cunoștințe anterioare necesare în timpul desfășurării demonstrațiilor. Acest lucru îl voi concretiza schematic pe tablă — folosind uneori și desene sugestive — chiar de la începutul orei, iar la momentul potrivit voi pune întrebări asupra acestor noțiuni.

Desigur că pe parcurs munca la clasă va ridica noi aspecte, ce vor trebui valorificate în chip corespunzător. Căutînd să venim în sprijinul muncitorilor-elevi prin toate mijloacele ce ne stau la îndemînă vom obține cu siguranță rezultate pe măsura așteptărilor noastre.

Prof. Bella Silberstein

Cum voi lucra

In aceste ultime săptămîni ale vacanței de vară imaginile zilelor petrecute la munte sau mare sînt încă vii și proaspete în mintea noastră. Dar treptat, ele sînt împinse pe al doilea plan. Incep să predominie preocupările legate de noul an de muncă ce ne așteaptă deoptrivă pe toți — educatori și elevi.

Gîndindu-mă la sarcinile mele de instructor superior de pionieri, la detașamentul în mijlocul căruia îmi voi continua activitatea, îmi apare clar îndatorirea mea principală: de a-i ajuta pe copii să crească în cadrul organizației de pionieri ca oameni de ispravă, să învețe cit mai bine, să fie disciplinați și vioi, să iubească mai presus de orice patria-poporul.

Iată, bunăoară, în a-

nul care vine va trebui să mă preocup și mai intens, și mai bine de ajutorarea pionierilor la învățătură. Mi-am propus să organizăm citeva acțiuni prin care copiii să facă schimb de experiență în ceea ce privește felul cum trebuie luate notițele, cum este mai bine să se desfășoare studiul individual, ca și unele discuții despre respectarea programului zilnic. Împreună cu activul pionieresc îi voi mobiliza pe pionieri să continue și în acest an ajutorarea reciprocă la învățătură, care a dat bune rezultate în anul trecut. În fiecare zi, la sfârșitul orelor de clasă, ei stăteau de vorbă, împărțeau și învățătură și a unei discipline bune

scurt în revistă temele pentru a doua zi, consultîndu-se asupra felului cum să-și pregătească lecțiile. A doua zi dimineața, înainte de începerea orelor, își controlau reciproc temele. Acest mod de colaborare i-a ajutat mult pe copii, alături de consultațiile date de profesori, în vederea ridicării nivelului lor de cunoștințe. De aceea, îi voi îndemna să-l folosească și în noul an școlar.

Și mai larg decît în trecut va trebui să folosesc în anul care vine variatele mijloace menite să mobilizeze opinia pionierilor în sprijinul unei atitudini juste față de învățătură și a unei discipline bune

— adunările de grupă și de detașament, gazetele de perete, panourile de onoare etc.

Mă voi ocupa pe larg de educarea ideologicopolitică a pionierilor. Mi-am dat seama în munca pe care am desfășurat-o pînă acum că interesul copiilor pentru activitatea pionierescă crește mult dacă ei sînt antrenati în acțiuni variate, interesante, cu conținut bogat și atrăgătoare în formă, care să le solicite inițiativa, să-i îndemne la o activitate creatoare. Tocmai astfel de acțiuni îmi propun să organizăm în noul an școlar. De exemplu, îi atrag mult pe pionieri și școlari vizitele în orașul nostru — lașul —

Îi vine bine noua uniformă! Dovadă — privirile admirative ale colegilor

Legătura cu practica = preocupare esențială

oi preda anul acesta fizica la clasele a IX-a și a X-a. Principalul obiectiv pe care-l am în vedere acum, când mă pregătesc pentru munca ce va începe în curând este de a realiza în cât mai bune condiții legătura strinsă dintre teorie și practică la fiecare lecție.

Multe sînt mijloacele prin care noi, profesorii de fizică, putem asigura o asemenea legătură — folosirea largă a datelor privitoare la tehnică, la tehnologia unor mașini și utilaje; organizarea lucrărilor de laborator frontale în așa fel ca fiecare elev să capete deprinderea de a mînuși aparate și instrumente de măsură; vizitele în întreprinderi și în laboratoarele bine utilitate ale unor instituții științifice etc. Toate acestea dau elevilor noștri posibilitatea să-și completeze cunoștințele, să aprofundeze conținutul diferitelor capitole ale cursului de fizică și să întinască domeniul larg de aplicații al legilor fizicii în tehnică. De aceea, în pregătirea mea pentru munca din noul an școlar am jînat îndeaproape seama de ele.

De exemplu, pentru a asigura buna desfășurare a celor șase lucrări frontale de laborator pe care, conform programei, le-am prevăzut în schița planului calendaristic pentru clasa a IX-a, am verificat, am reparat și completat, împreună cu o grupă de elevi și cu ajutorul profesorului-maistru, materialele necesare. Am pus la punct astfel calorimetrul confecționat în anii trecuți în atelierul școlii pentru lucrările de calorimetrie, dinamometrele de care voi avea nevoie pentru verificarea legii lui Hooke, trusa de balanțe, tuburile Melde și mercurul necesar celor două lucrări privind proprietățile corpurilor gazoase. Am verificat de asemenea termometrele și greutățile marcate cu care a fost înzestrat anul acesta laboratorul nostru. În felul acesta mi-am asigurat tot materialul necesar pentru ca să montez douăzeci de lucrări la care să participe în același timp patruzeci de elevi, în grupe de câte doi.

La clasa a X-a am planificat să organizez grupe de experiențe demonstrative la cîteva capitole ale studiului electricității, la sfîrșitul anului școlar, în cadrul recapitulării. Pentru cele patru lucrări de laborator frontale planificate mi-am pregătit șase serii de cîte 3 rezistențe etalonate, necesare lucrării des-

pre măsurarea rezistențelor și șase electromagneți montați pe planșete de lemn cu o armătură metalică mobilă, în genul receptorilor Morse, care îmi vor folosi pentru montarea unui circuit electric cu relee electromagnetice. Pentru studiul tensiunii electromotoare de inducție am reparat în atelierul școlii cinci perechi de bobine și am verificat toate galvanometrele existente în laborator.

Am fixat și tematica experiențelor demonstrative cu caracter recapitulativ și am alcătuit un plan după care voi da elevilor mei, în cursul anului, să confecționeze diferite piese simple — întrerupătoare, bobine, duli, rezistențe, reostate, electromagneți — necesare montării acestor experiențe.

M-am preocupat de asemenea de pe acum de organizarea vizitelor în producție. Pentru clasa a IX-a am planificat trei vizite: două la Institutul politehnic și una la Uzinele „Grivița Roșie”. Pe baza materialului existent în laboratoarele de hidro și aerodinamică ale Institutului politehnic și pe baza programei școlare a clasei a IX-a am alcătuit și tematica acestor excursii. Astfel, pentru fixarea și lărgirea cunoștințelor teoretice și practice în legătură cu rezistența materialelor voi vizita cu elevii cele trei laboratoare de rezistența materialelor ale Institutului politehnic, unde vor putea cunoaște construcția mașinilor pentru verificarea rezistenței materialelor și felul cum funcționează. Totodată vor avea prilejul să citească la aparatele de măsură datele necesare pentru reprezentarea grafică a unei alungiri sau comprimări și vor putea să vadă cum se comportă diferite materiale (fier, oțel, fontă, beton) cînd sînt solicitate de diferite eforturi.

Elevii își vor continua apoi observațiile și vor învăța lucruri noi despre prelucrarea materialelor în vizita pe care o vom face la Uzinele „Grivița Roșie” în secția turnătorie. Aici vor vedea cum se prelucurează la cald fonta și oțelul și cum se ștanfează, trefilează și laminează materialele ferose. În tematica excursiei la Uzinele „Grivița Roșie” este cuprinsă și vizita la secția de locomotive, unde elevii vor cunoaște accesoriile unei locomotive și construcția ei interioară.

Pentru clasa a X-a am planificat de asemenea trei excursii: una la Muzeul de documentare tehnică, alta la întreprinderea „Electroaparataj” și a treia la Uzina de motoare electrice. Am

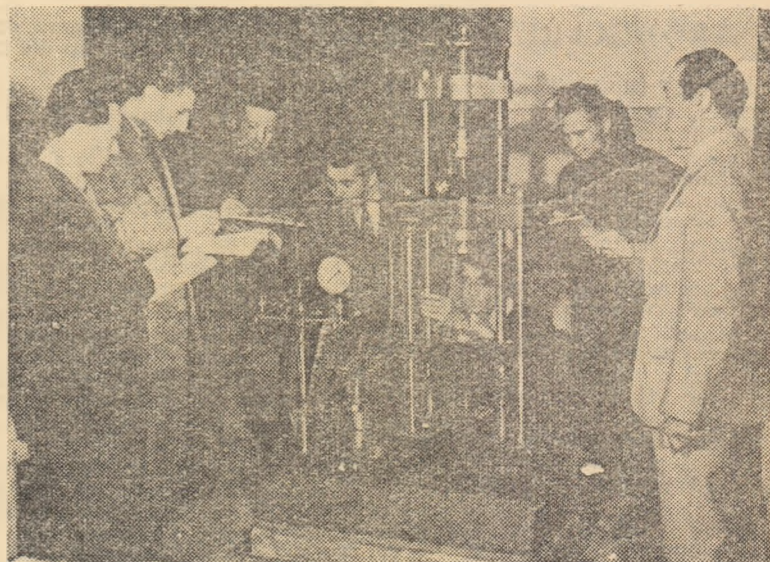
alcătuit și pentru aceste excursii o tematică amănunțită, pe baza cunoașterii prealabile a secțiilor ce urmează să fie vizitate. Obiectivul principal al vizitei la întreprinderea „Electroaparataj” este ca elevii să cunoască construcția aparatelor bazate pe efectul termic al curentului electric. Vom vizita și secția de galvanizare a întreprinderii, unde elevii vor avea ocazia să vadă aplicațiile în tehnică ale legilor lui Faraday, ca și secția de construcție a electromagneților pentru relee electromagnetice. La Uzina de motoare electrice elevii vor învăța să deosebească un dinam de un alternator, vor urmări fazele de construcție a unui generator trifazat, linia tehnologică a unui motor etc. Cu elevii din ambele clase voi studia funcționarea instalației de încălzit și de iluminat a școlii. Tematica acestui studiu am alcătuit-o împreună cu profesorul-maistru și cu mecanicul școlii.

Deoarece elevii școlii noastre vor lucra o zi pe săptămînă în producție, la întreprinderea „Electronica”, am pregătit pentru ei un chestionar la care le voi cere să răspundă în cursul anului, pe măsură ce vor studia materialul teoretic la lecție. Chestionarul se referă la fenomenele și legile fizicii care se aplică în construcția și funcționarea mașinilor ca și în prelucrarea diferitelor materiale pentru confecționarea pieselor de radio. Am putut să alcătuiască acest chestionar deoarece cu ocazia practicii din iunie, am cunoscut în amănunțime secțiile unde vor lucra elevii în acest an.

Am consultat în această vacanță ultimele numere ale revistei „Știință și Tehnică” și am extras de acolo date referitoare la dezvoltarea tehnicii din patria noastră, la construcția mașinilor și la tehnologia diferitelor materiale. Aceste date, precum și diferite grafice și fotografii pe care le-am cules din presa zilnică și din reviste, vor completa albumul pe care l-am alcătuit cu privire la dezvoltarea industrială și tehnică a patriei noastre după cel de al III-lea Congres al partidului.

Nădăjduiesc că toate aceste pregătiri mă vor ajuta să adîncesc conținutul științific al lecțiilor, să realizez o mai strînsă legătură cu practica, să trezesc un interes viu din partea elevilor pentru studiul fizicii.

Margareta Ailincăi
profesoară la Școala medie nr. 10, București

Laboratoarele și cabinetele școlilor de cultură generală, profesională și tehnică, sînt înzestrate cu aparate din ce în ce mai perfecționate. În cișeu: încercarea unei prese în cabinetul școlii tehnice de maștri a M.M.C.M. din București

O calitate înaltă a predării

am obișnuit să văd în fiecare nou început de an școlar începutul unei noi etape, superioare a muncii mele. Iată de ce încă din timpul vacanței încep să mă gîndesc la felul cum îmi voi organiza lecțiile, la metodele pe care le voi folosi pentru a îmbunătăți calitatea predării.

Am studiat cu atenție programele și manualele școlare, la care am adăugat un bogat material de specialitate. Am cercetat încă o dată cu atenție directivele Congresului al III-lea al P.M.R. și diferite alte documente de partid, am selecționat din diferite publicații numeroase materiale care îmi pot fi de folos. Socotesc de altfel că informarea la zi a profesorului în domeniul disciplinei sale este foarte utilă, întrucît manualele școlare rămîn inevitabil în urma transformărilor ce se petrec în realitate, iar profesorul trebuie să suplimenteze această carență tocmai prin seriozitatea informării lui.

Bineînțeles, toate acestea sînt măsuri cu caracter mai mult sau mai puțin general. Dacă vrei să îmbunătățești cu adevărat calitatea muncii pe care o desfășori la catedră este necesar să te gîndești dinainte în amănunt și la felul cum vei preda fiecare lecție în parte. Abia atunci documentarea teoretică devine cu adevărat rodnică. De aceea mi-am alcătuit din vreme și schițe de plan pentru lecțiile pe care le voi ține în primul trimestru. Alcătuiind de exemplu o astfel de schiță pentru predarea temei „Pămîntul și sistemul solar” din capitolul „Noțiuni de geografie matematică”, pe care urmează să-l predau la clasa a VIII-a, am studiat primul capitol din Bazele geografiei fizice generale de S. V. Kalesnik, am revăzut capitolele „Despre materie și formele ei de existență” și „Legile fundamentale ale dialecticii materialiste” din volumul „Bazele filozofiei marxist-leniniste”, am citit broșurile „Succesele astronomiei în U.R.S.S.” de Voronțov și „Cîteva cunoștințe despre Univers” de I. Dima precum și unele articole publicate în „Știință și Tehnică”, „Știința” etc. Am cercetat un material informativ destul de bogat.

Alcătuiind schița de plan pentru lecție mi-am putut da mai bine seama ce anume voi folosi și ce voi lăsa de o parte. Am selecționat astfel elemente cu ajutorul cărora îi voi face pe elevi să înțeleagă că lumea este materială, că materia există obiectiv sub forma unei diversități infinite de corpuri cerești care se deosebesc între ele cantitativ și calitativ, că aceste corpuri nu apar și nu dispar, ci se transformă, se modifică continuu, că Universul este material și infinit în spațiu și timp, că este în continuă dezvoltare.

Ecaterina Chiriac
Școala de 7 ani nr. 10 din Iași

terialului bibliografic consultat va servi efectiv la predarea lecției. Aceasta nu înseamnă că restul muncii de documentare este o activitate sterilă. Pe lîngă faptul că ea mi-a slujit la adîncirea cunoștințelor mele de specialitate (și, după cum se știe, aceasta este datorită oricărui pedagog care își iubește profesia) am în vedere și împrejurarea că în clasă se pot ivi deseori probleme neprevăzute și profesorul trebuie să fie temeinic pregătit pentru a le clarifica.

Desigur că nu reduc preocuparea mea pentru ridicarea calității lecțiilor numai la acest aspect, al pregătirii teoretice. Schițele de plan pe care mi le alcătuiască de pe acum îmi pun în față și alte probleme. Cum se va desfășura, de exemplu, lecția cu tema „Noțiuni de cosmogonie, forma și dimensiunile Pămîntului, mișcările și urmările lor”? pe care o voi preda tot la clasa a VIII-a? Am alcătuit schița planului ei în așa fel încît să-i determin pe elevi ca, pe baza noilor cunoștințe, să facă deducții, să tragă concluzii independente cu privire la materialitatea lumii, la caracterul dialectic al mișcării, să facă legături cu cunoștințele dobîndite la alte discipline cum ar fi astronomia, științele naturale, fizica etc.

Un alt aspect de care depinde calitatea lecțiilor îl constituie și materialul concret, luat din viață, din realitate pe care profesorul trebuie să-l folosească la lecție. Avînd în vedere aceasta am adunat numeroase date cu privire la transformările economice care au avut loc în țara noastră. Cu ajutorul lor cred că voi reuși să fac lecția mai viu, mai interesantă mai atrăgătoare.

Nu se poate concepe o lecție bună de geografie fără material didactic. De aceea mi-am asigurat încă de pe acum materialul didactic pe care îl voi folosi, selecționînd pe cel existent în școală și în colecția personală. Așa, de exemplu, pentru lecția despre care am vorbit „Pămîntul și sistemul solar” mi-am pregătit o colecție de planșe editate de S.R.S.C., iar pentru lecțiile de geografie economică mi-am făcut colecții de fotografii, de diagrame comparative privind producția țării noastre în diferite etape, grafice, tabele etc.

Trebuie să mai adaug că tot pentru a ridica nivelul calitativ al lecțiilor mi-am alcătuit un plan minuțios de excursii și vizite care mă vor ajuta să leg cunoștințele de geografie de practică, de viață. Acestea sînt preocupările mele legate de ridicarea calității lecțiilor pe care le voi ține în anul școlar viitor. La măsurile luate acum, munca efectivă care va începe o dată cu prima zi de școală va aduce noi cerințe și noi inițiative.

Prof. Maria Suțu
Școala medie nr. 5 „Unirea” Brașov

cu pionierii

atit de bogat în monumente istorice — care vorbesc despre trecutul zbuciumat, despre lupta dăună de clasa muncitoare sub conducerea partidului pentru fericirea poporului, despre hărnicia și talentul poporului — ca și în realizări care dovedesc cit de mult pot înfăptui oamenii muncii atunci cînd sînt liberi de exploatare, cînd își făuresc ei înșiși soarta. Vom organiza, deci, și în anul acesta un „cîrcuit al orașului” vizitînd Atelierele C.F.R., fabrica de mobilă, Institutul agronomic, Universitatea, șantierul de construcții din cartierul Păcurari și Școala, din bulevardul Tudor Vladimirescu și

Piața Unirii, monumentele și muzeele, stînd de vorbă cu muncitorii fruntași la locul lor de muncă. De asemenea, vom organiza jocuri turistice cu prilejul vizitării împrejurimilor pitorești ale Iașului. Și pe elevii care au vizitat în anul trecut aceste locuri îi vom aduce din nou aici pentru a-și da seama de ritmul vertiginos al construcțiilor. Trezînd granița orașului nostru vom vizita Birnova, Buciumul, Ciurea etc. Mulți elevi din școala noastră au participat în această vacanță la o excursie de luni-durată organizată de Casa pionierilor din oraș. Acum, cînd se vor reintîlni, le vom cere să-și împărtășească im-

presile din călătoria prin frumoasa și bogata noastră patrie. O mare influență au asupra copiilor povestirile despre viața din trecut a muncitorilor, care le dau posibilitatea să vadă contrastul puternic dintre traiul pe care îl duceau în trecut și viața luminoasă de astăzi. În anul acesta vom invita mai des muncitori vîrstnici și tineri care să le vorbească copiilor despre toate aceste lucruri. „Știința pionierului”, revistele pentru copii au devenit prieteni nedespărțiți ai elevilor. Pe baza celor citite de ei în presa pentru tineret vom organiza, pe grupe sau detașamente, scurte

informări politice. Alături de aceasta, vizionarea și discutarea unor filme, discuțiile în jurul unor cărți vor contribui și ele la educarea politică-ideologică a copiilor, la înarmarea lor cu convingeri și sentimente ferme care să se reflecte și în atitudinea lor față de școală, față de toate problemele mari sau mici. Schițînd unele probleme ale planului de muncă pentru anul care vine, sîntem hotărîți să muncim în așa fel încît să traducem în fapt lozincă: „Să dobîndim cit mai multe distincții pionieresti, să devenim o unitate fruntașă”.

PROGRAMA DE ISTORIA ROMÂNIEI

pentru clasa a XI-a (3 ore săptămânal - 100 ore anual)

INTRODUCERE - 2 ore

a. Obiectul Istoriei României: studierea procesului istoric de formare a poporului și a limbii române; cunoașterea trecutului de luptă și muncă a poporului nostru; continuitatea și unitatea poporului român pe teritoriul patriei; rolul determinant al maselor populare în dezvoltarea societății omenestii pe teritoriul Republicii Populare Române; rolul personalităților în istoria patriei noastre; lupta eroică dusă de clasa muncitoare sub conducerea P.C.R. împotriva exploatații, împotriva fascismului, pentru construirea unei noi societăți socialiste; marile transformări economice, politice și sociale petrecute în țara noastră după 23 August 1944.

b. Materialismul istoric - concepția științifică asupra dezvoltării societății omenestii - baza studiului istoriei patriei noastre.

c. Izvoarele istoriei României: urme de viață materială; documentele; cronicile; memoriile; corespondența și presa; legende și balade istorice (arheologia, numismatica, diplomatica și epigrafia).

d. Periodizarea istoriei României: orînduirea comunei primitive; orînduirea sclavagistă; orînduirea feudală; orînduirea capitalistă; orînduirea socialistă.

e. Desăvârșirea construirii societății socialiste și construirea comunismului, sarcină istorică a întregului nostru popor muncitor; rolul conducător al Partidului Muncitoresc Român. Însemnătatea istorică a Congresului al III-lea al P.M.R.

ORÎNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE

ORÎNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE PE TERITORIUL REPUBLICII POPULARE ROMÂNE (pînă în sec. I e.n.) - 2 ore

1. Comuna primitivă pe teritoriul țării noastre - 1 oră

a. Clasicii marxism-leninismului despre orînduirea comunei primitive; trăsăturile orînduirii comunei primitive pe teritoriul țării noastre.

b. Vechimea și continuitatea vieții omenestii pe teritoriul Republicii Populare Române, periodizarea orînduirii comunei primitive pe teritoriul patriei noastre: (paleoliticul și mesoliticul - pînă la 4000 î.e.n., neoliticul pînă la 1700 î.e.n.).

c. Viața economică: unelte, arme; folosirea focului; locuințele; începuturile agriculturii; prima diviziune socială a muncii.

d. Viața socială: organizarea gentilică (matriarhatul, patriarhatul).

e. Elementele culturii materiale; arta primitivă; primele manifestări religioase.

f. Descoperirile arheologice.

2. Dezvoltarea societății primitive în epoca metalelor: geto-dacii și civilizația lor - 1 oră

a. Periodizarea și trăsăturile epocii metalelor pe teritoriul Republicii Populare Române (bronzul - 1700-800 î.e.n.; fierul - de la 800 - sec. I î.e.n.); dezvoltarea forțelor de producție; a doua mare diviziune socială a muncii. Cele mai vechi populații cunoscute pe teritoriul patriei noastre (trăcii; geto-dacii); cristalizarea triburilor geto-dacice; descoperirile arheologice.

b. Geto-dacii și cultura lor: ocupațiile, așezările și locuințele lor; Engels despre tracii; legăturile cu orașele-state sclavagiste grecești, cu scitii și celții; influențele reciproce; progresele culturii fierului în Dacia; organizarea socială a geto-dacilor; apariția diferențierii sociale; descompunerea comunei primitive pe teritoriul patriei noastre; apariția uniunilor de triburi în Dacia.

ORÎNDUIREA SCLAVAGISTĂ

ORÎNDUIREA SCLAVAGISTĂ ÎN DACIA (sec. I î.e.n. - sfîrșitul sec. III e.n.) - 2 ore

1. Formarea statului dac. Cucerirea Daciei de către romani - 1 oră

a. Clasicii marxism-leninismului despre apariția proprietății private, a claselor sociale și a statului. Trăsăturile orînduirii sclavagiste pe teritoriul țării noastre.

b. Germenele de stat în timpul lui Burebista, cu tendința de a se transforma în stat sclavagist începător. Statul sclavagist dac din timpul lui Decebal; întinderea statului; organizarea socială (clasele sociale, sclavia în Dacia preromană - caracterul ei patriarhal); organizarea militară a geto-dacilor; dezvoltarea culturală.

c. Cucerirea Daciei de către romani. Cauzele și caracterul războaielor daco-romane. Luptele din timpul lui Domițian; organizarea apărării Daciei de către Decebal. Imperiul Roman în timpul lui Traian; primul și al doilea război dacic; eroismul poporului dac în luptele pentru apărarea pa-

triei; cauzele înfrîngerii dacilor; transformarea unei mari părți din Dacia în provincie romană.

2. Dacia în timpul stăpînirii romane - 1 oră

a. Hotarele Daciei romane; populația; continuitatea dacilor; colonizarea romană în Dacia. Organizarea administrativă a Daciei romane. Situația teritoriilor neocupate de romani. Influența romană în afara provinciei.

b. Dezvoltarea social-economică: întărirea economiei sclavagiste în Dacia romană; principalele orașe și drumuri; clasele sociale; ascuțirea luptei de clasă.

c. Cultura în timpul stăpînirii romane în Dacia: răspîndirea limbii și scrierii latine; construcțiile romane; procesul de romanizare în Dacia.

d. Retragerea stăpînirii romane din Dacia; împletirea luptei de clasă cu atacurile dacilor liberi și ale popoarelor migratoare împotriva stăpînirii romane; retragerea aureliană - expresie a procesului descompunerii orînduirii sclavagiste și a decăderii imperiului sclavagist roman; apariția colonatului în Dacia.

e. Continuitatea daco-romanilor în Dacia; însemnătatea ei pentru dezvoltarea istorică a poporului nostru.

ORÎNDUIREA FEUDALĂ

I. PERIOADA DE TRECERE LA FEUDALISM (sec. IV - sec. X e.n.) - 3 ore

1. Dacia în timpul migrațiunii popoarelor - 1 oră

a. Situația social-economică în Dacia după retragerea aureliană, la începutul marii migrații; descompunerea societății sclavagiste în Dacia - dispariția treptată a relațiilor de producție sclavagiste; trecerea la feudalism pe teritoriul patriei noastre.

b. Primele popoare migratoare (popoarele germanice și turanice); relațiile lor cu populația băștinașă; influența limitată a primelor popoare migratoare asupra daco-romanilor. Răspîndirea creștinismului.

c. Pătrunderea slavilor pe teritoriul patriei noastre și în Peninsula Balcanică; asimilarea slavilor de către daco-romani.

d. Ultimele popoare migratoare: bulgarii, ungurii, pecenegii și comanii.

e. Urmările marii migrații asupra procesului dezvoltării societății omenestii pe teritoriul patriei noastre.

2. Formarea poporului român și limbii române - 2 ore

a. Condițiile istorice în care s-au format poporul român și limba română; procesul de contopire între daci și romani; asimilarea slavilor de către daco-romani.

b. Încheierea procesului de formare a poporului român în ultimele secole ale mileniului I e.n. pe teritoriul de astăzi al țării noastre, ca rezultat al romanizării populației daco-moesice și al asimilării slavilor și altor populații.

c. Formarea limbii române; caracterul latin al limbii române oglindit în gramatică și lexic; influența slavă; îmbogățirea limbii noastre cu termeni de origine slavonă.

d. Caracterul romantic al poporului român și al limbii române; importanța continuității și unității istorice a poporului român pe teritoriul Republicii Populare Române.

II. CRISTALIZAREA FEUDALISMULUI ȘI FORMAREA STATELOR FEUDALE ROMÎNEȘTI (sec. X-IV) - 4 ore

1. Cristalizarea societății feudale pe teritoriul patriei noastre în sec. X-IV - 1 oră

a. Periodizarea orînduirii feudale pe teritoriul patriei noastre.

b. Dezvoltarea vieții social-economice și politice pe teritoriul patriei noastre în secolele X-IV. Dezvoltarea forțelor de producție; accentuarea procesului de diferențiere socială. Cristalizarea relațiilor de producție feudale pe teritoriul patriei noastre. Primele formațiuni politice românești - cnezatele și voievodatele din Transilvania, Dobrogea, Cîmpia Munteană și Moldova.

c. Stăpînirea bizantină în Dobrogea. Influența statului feudal Kievean. Statul feudal romîno-bulgar și influența lui în nordul Dunării.

2. Formarea și dezvoltarea voievodatului Transilvaniei în sec. X-IV - 1 oră

a. Începutul cuceririi cnezatelor și voievodatelor românești din Transilvania de către statul feudal timpuriu maghiar la începutul sec. XI; lupta eroică a poporului român din Transilvania pentru apărarea libertății sale.

b. Constituirea voievodatului Transilvaniei. Colonizarea secuilor și a sașilor. Întărirea procesului de feudalizare în Transilvania. Accentuarea tendinței de autonomie a voievodatului Transilvaniei. Cava-

lerii teutoni; scopul colonizării lor în Transilvania.

c. Năvălirea tătarilor și urmările ei pe teritoriul patriei noastre.

3. Formarea statelor feudale independente - Țara Românească și Moldova - 2 ore

a. Condițiile istorice interne și internaționale în care s-au format statele feudale Țara Românească și Moldova în secolul al XIII-lea și la începutul secolului al XIV-lea.

b. Formarea statului feudal independent Țara Românească; unificarea cnezatelor și voievodatelor din sudul Carpaților (Basarab I - mare voievod al Țării Românești); tendința de dominație a statului feudal ungar; cucerirea independentei Țării Românești; victoria de la Posada; consolidarea Țării Românești după întemeiere.

c. Formarea statului feudal independent Moldova; împletirea luptei romînilor din răsăritul și apusul Carpaților cu expedițiile militare organizate de regatul feudal ungar împotriva tătarilor; constituirea voievodatului Moldovei; dominația feudală ungară și tendința de dominație a statului feudal polon în Moldova; cucerirea independentei Moldovei (împletirea luptei feudaților moldoveni și maramureșeni împotriva dominației statului feudal ungar; Bogdan I; consolidarea Moldovei după întemeiere).

d. Caracterul intern al procesului de formare a Țării Românești și a Moldovei; rolul hotărîtor al forțelor populare locale; caracterul antiștiințific și reacionar al teoriei „descălecatului” despre formarea Țării Românești și a Moldovei.

e. Însemnătatea istorică a formării statelor feudale românești.

III. DEZVOLTAREA FEUDALISMULUI PE TERITORIUL ROMÂNIEI

(sfîrșitul sec. XIV - mijlocul sec. XVIII) - 15 ore

1. Dezvoltarea societății feudale pe teritoriul patriei noastre la sfîrșitul sec. XIV și în sec. XV (viața social-economică; consolidarea instituțiilor feudale) - 1 oră

a. Dezvoltarea economică: agricultura; renta feudală - lege fundamentală a feudalismului; meșteșugurile; dezvoltarea orașelor și orașelor feudale; dezvoltarea schimbului; moneda; drumurile; lărgirea treptată a legăturilor economice dintre cele trei țări române; legăturile comerciale cu alte țări.

b. Viața socială: clasele sociale; accentuarea exploatații feudale (adîncirea procesului de serbire a țărânilor); întărirea clasei feudale; consolidarea feudalismului, ascuțirea luptei de clasă.

c. Consolidarea statului feudal în cele trei țări române; organizarea politică și administrativă a țărilor românești; rolul statului feudal și al bisericii în consolidarea societății feudale pe teritoriul patriei noastre.

2. Începutul luptei de apărare împotriva invaziei turcești; politica externă dusă de Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun - 1 oră

a. Situația internațională și internă a țărilor române la sfîrșitul sec. XIV și în prima jumătate a sec. XV.

b. Întărirea legăturilor politice dintre cele trei țări române.

c. Începutul luptelor de apărare împotriva turcilor sub conducerea lui Mircea cel Bătrîn; însemnătatea victoriei de la Rovine; rolul hotărîtor al forțelor populare în apărarea independentei. Alianța cu Ungaria și participarea țărilor române la Cruciada de la Nicopole. Ajutorul acordat de moldovenii poporului polon împotriva cîmpirii teutone.

d. Luptele feudale interne și slăbirea puterii centrale; fărîmițarea feudală; amestecul străin în Țara Românească și Moldova după domniile lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun; începutul regimului tributiv în Țara Românească și Moldova, caracterul său; menținerea independenței țărilor române.

3. Răscoala populară de la Bobilna - 1 oră

a. Mișcărilor sociale premergătoare răscoalei de la Bobilna.

b. Cauzele răscoalei (înrăutățirea situației maselor țărănești și orașenești, ca urmare a întăririi exploatații feudale și a dominației bisericii catolice); influența războiului țărănesc husit.

c. Forțele sociale participante; desfășurarea răscoalei; lupta comună a țărănilor iobagi romîni și unguri; trădarea micii nobilimii; uniunea privilegiaților („Unio trium nationum” (caracterul său reacionar și de clasă); înăbușirea răscoalei.

d. Însemnătatea și urmările răscoalei de la Bobilna.

4. Lupta pentru independență la mijlocul sec. XV - 1 oră

a. Lupta pentru independență sub conducerea lui Ioan de Hunedoara. Organizarea

luptei comune antiotomane a romînilor, ungarilor și sîrbilor; primele victorii împotriva turcilor; Cruciada de la Varna; victoria de la Belgrad; rolul hotărîtor al maselor în cucerirea victoriilor antiotomane; legăturile politice dintre cele trei țări române. Ioan de Hunedoara; personalitatea lui; continuarea politicii antiotomane în timpul lui Matei Corvin.

b. Consolidarea Țării Românești și lupta pentru independență în timpul lui Vlad Tepeș. Tendința de centralizare a statului; legăturile cu Ștefan cel Mare și Matei Corvin; războiul antiotoman condus de Vlad Tepeș; eroismul maselor populare; trădarea marii boierimii; însemnătatea și urmările războiului; prima mențiune documentară a orașului București.

5. Dezvoltarea Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare - 2 ore

a. Situația internațională a celor trei țări române în a doua jumătate a sec. XV.

b. Consolidarea Moldovei în a doua jumătate a sec. al XV-lea: principalele transformări social-economice; politica internă; baza socială a domniei lui Ștefan cel Mare; lupta împotriva marii boierimii pentru consolidarea puterii de stat; conflictul cu regatul feudal maghiar (lupta de la Baia). Posesiunile Moldovei în Transilvania în timpul lui Ștefan cel Mare.

c. Politica externă a Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare; importanța luptei lui Ștefan pentru crearea frontului comun antiotoman; dezvoltarea legăturilor dintre cele trei țări române și cu țările vecine.

d. Războaiele de apărare conduse de Ștefan cel Mare; politica de atragere a Țării Românești în lupta antiotomană; însemnătatea victoriei de la Vaslui; marea invazie turcească în anul 1476 și eșecul ei; colaborarea militară dintre moldovenii și transilvănenii; rolul hotărîtor al maselor populare în apărarea independentei Moldovei; Marx despre luptele antiotomane ale moldovenilor în timpul lui Ștefan cel Mare; refacerea țării, stringerea legăturilor cu Polonia și Ungaria; pierderea Chiulei și Celătuș Albe; trădarea marii boierimii; condițiile și însemnătatea păcii din anul 1487.

e. Consolidarea situației internaționale a Moldovei și a puterii centrale în condițiile războaielor victorioase pentru independență; epopeea domniei lui Ștefan cel Mare; însemnătatea domniei lui Ștefan cel Mare.

6. Dezvoltarea Transilvaniei în sec. XVI; războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja - 1 oră

a. Dezvoltarea social-economică a Transilvaniei la sfîrșitul sec. XV: agricultura; mineritul; meșteșugurile; orașele; comerțul; creșterea puterii economice și politice a marii nobilimii și accentuarea exploatații maselor; diferențierea socială la orașe; ascuțirea contradicțiilor de clasă.

b. Războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja; cauzele și izbucnirea războiului țărănesc; desfășurarea lui în Transilvania; forțele sociale participante; lupta comună a iobagilor romîni și unguri și a săracimii orașelor; Engels despre războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja; cauzele înfrîngerii și urmările războiului țărănesc; însemnătatea războiului țărănesc condus de Gheorghe Doja.

c. Dezvoltarea politică a Transilvaniei în sec. XVI; căderea regatului feudal ungar sub stăpînirea turcească. Independența Transilvaniei față de Ungaria (1542-1867). Transilvania - principat autonom, tributiv turcilor; stringerea legăturilor cu Țara Românească și Moldova; lupta dintre Imperiul Otoman și Imperiul Romano-German pentru stăpînirea Transilvaniei (intervențiile domnilor moldoveni și munteni).

d. Dezvoltarea economică a Transilvaniei după războiul țărănesc; înăsprirea exploatații; răscoalele țărănești; influența reformei

7. Dezvoltarea Țării Românești și Moldovei în sec. XVI; lupta împotriva jugului otoman - 1 oră

a. Situația social-economică a Țării Românești și Moldovei în sec. XVI. Întărirea economiei feudale; ridicarea noilor orașe; dezvoltarea legăturilor economice dintre cele trei țări române în condițiile încercării turcești. Căderea Țării Românești și a Moldovei sub dominația otomană. Creșterea tributului; începutul monopolului turcesc; intensificarea exploatații feudale; ascuțirea luptei de clasă și împletirea ei cu lupta împotriva jugului otoman.

b. Situația politică: creșterea puterii politice a boierimii; slăbirea autorității domnești; pătrunderea unor demnitari greci în rîndurile boierimii române; organizarea militară; stringerea legăturilor politice dintre cele trei țări române; regimul capitulațiilor; caracterul său.

c. Lupta pentru independență sub conducerea lui Radu de la Afumați, Petru Rareș și Ioan Vodă „cel Cumplit”; rolul maselor populare în lupta antiotomană; alian-

(Continuare în pag. 7)

PROGRAMA DE ISTORIA ROMÂNIEI

pentru clasa a XI-a

3 ore săptămânal — 100 ore anual

(Urmare din pag. 6)

ța cu cazacii; poziția trădătoare, de clasă, a marii boierimii; însemnătatea luptelor pentru înlăturarea jugului turcesc.

8. Țările Române în timpul lui Mihai Viteazul — 2 ore

A. Lupta pentru independență în timpul lui Mihai Viteazul — 1 oră

a. Situația internațională la sfârșitul sec. XVI: lupta popoarelor balcanice împotriva jugului turcesc; coaliția europeană antiotomană; rolul țărilor române în lupta împotriva coterpii turcești.

b. Începutul domniei lui Mihai Viteazul; puterea domnească — exponentă a intereselor marilor feudali; situația grea a maselor.

c. Războiul de eliberare de sub jugul turcesc; organizarea armatei; alianța antiotomană cu Moldova și Transilvania; răscoala antiotomană; înfrângerea tătarilor; incursiunile în sudul Dunării; sprijinirea luptei de eliberare a popoarelor balcanice; tratatul de alianță cu Transilvania; însemnătatea victoriei de la Călugăreni; alungarea turcilor; răsunetul și însemnătatea victoriei Țării Românești în războiul împotriva jugului otoman.

d. Refacerea și consolidarea Țării Românești după cucerirea independenței.

B. Unirea țărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul — 1 oră

a. Necesitatea continuării luptei comune antiotomane a celor trei țări române. Politica externă de sine stătătoare a lui Mihai Viteazul.

b. Unirea celor trei țări române: cucerirea Transilvaniei (Victoria de la Sălbăbar); alipirea Moldovei; Mihai Viteazul — domn al celor trei țări românești; raportanța unirii celor trei țări române sub conducerea lui Mihai Viteazul.

c. Politica socială a lui Mihai Viteazul („legătura” lui Mihai — desăvârșirea procesului de șerbire a țăranilor, întărirea marii boierimii); frământările sociale.

d. Destrămarea sistemului politic creat de Mihai Viteazul; cauzele care au împiedicat formarea unui stat unitar român.

e. Însemnătatea domniei lui Mihai Viteazul.

9. Dezvoltarea culturii în cele trei țări române de la începuturile ei până la sfârșitul sec. XVI-lea — 1 oră

a. Dezvoltarea culturii feudale până în sec. al XVI-lea; masele populare — creatoare ale bazei materiale și ale culturii; oglindirea luptei de clasă în dezvoltarea culturii.

b. Istoriografia în limba slavonă; literatura religioasă; scrieri cu caracter popular.

c. Începutul folosirii limbii române în scrieri; apariția și răspândirea tiparului în cele trei țări române; activitatea lui Coresi.

d. Artă veche românească: baza ei populară; arhitectura, stilul moldovenesc; înflorirea picturii, miniaturile, broderia.

10. Dezvoltarea țărilor române în prima jumătate a sec. XVII (până la 1660) — 1 oră

a. Situația internațională. Destrămarea alianței europene antiotomane; creșterea influenței polone și germane.

b. Dezvoltarea social-economică; creșterea relativă a producției de mărfuri și a comerțului; dezvoltarea atelierelor meșteșugărești în Țara Românească și Moldova; întărirea breslelor; mineritul; atelierele manufacturiere din Transilvania; înrăutățirea situației maselor; forme ale luptei de clasă.

c. Situația politică a celor trei țări române: continuarea războiului antiotoman și a politicii de unificare a celor trei țări române; dominația otomană asupra celor trei țări române în condițiile menținerii autonomiei lor; frământările politice din Transilvania; conflictele dintre boieri; consolidarea puterii domnești în timpul lui Matei Basarab, Vasile Lupu și Gheorghe Rakoczy I; conflictele dintre Moldova și Țara Românească; lupta comună a celor trei țări române împotriva turcilor, sub conducerea lui Gheorghe Rakoczy al II-lea; legăturile cu țările străine; tratatul încheiat de Gheorghe Ștefan cu Rusia; Gabriel Bethlen și „planul dacic”.

11. Țările române în a doua jumătate a sec. XVII și la începutul sec. XVIII. Șerban Cantacuzino; Constantin Brîncoveanu; Dimitrie Cantemir. — 1 oră

a. Situația internațională; campaniile turcești în Europa Centrală și în Polonia; ex-

pansiunea Austriei în sud-estul Europei; ridicarea Rusiei; începutul decăderii Imperiului Otoman.

b. Dezvoltarea social-economică: extinderea arăturilor; dezvoltarea meșteșugurilor; creșterea comerțului cu cerealele și vite; largirea schimbului; dezvoltarea legăturilor economice între cele trei țări române; monopolul și jaful turcesc; clasele sociale; ascuțirea luptei de clasă.

c. Dezvoltarea politică: luptele dintre grupările boierești; slăbirea puterii centrale în Transilvania; întărirea politicii antiotomane la sfârșitul sec. XVII și începutul sec. XVIII; stringerea legăturilor cu Austria și Rusia în timpul lui Șerban Cantacuzino și Constantin Brîncoveanu; alianța lui Dimitrie Cantemir cu Rusia; războiul cu turcii; sfârșitul domniilor pămintene.

d. Cucerirea Transilvaniei de către Habsburgi; reorganizarea constituțională a Transilvaniei (diploma leopolăină); unirea cu Roma (caracterul și consecințele ei); accentuarea asupra maselor în condițiile jugului feudal habsburgic; lupta de eliberare de sub jugul habsburgic; participarea iobagilor români la războiul curuților condus de Francisc Rakoczy.

12. Dezvoltarea țărilor române în prima jumătate a sec. XVIII — 1 oră

a. Dezvoltarea social-economică: dezvoltarea pieței interne; manufacturile de stat în Transilvania și Banat; dezvoltarea comerțului și a circulației monetare; largirea economiei de marfă-bani; dezvoltarea orașelor; caracterul mercantilist al politicii economice habsburgice în Transilvania și Banat; legăturile economice dintre cele trei țări române; colonizarea șvabilor; întărirea monopolului și jafului turcesc în condițiile regimului turco-fanariot; înăsprirea fiscalității; creșterea obligațiilor țăranilor; situația grea a lucrătorilor din mine și manufacturi.

b. Dezvoltarea politică: stărbirea autonomiei Țării Românești și Moldovei în condițiile regimului turco-fanariot; desființarea armatei permanente; ocupația austriacă în Oltenia și Banat; absolutismul habsburgic în Transilvania în timpul Mariei Tereza; regimetele grănicerești; lupta împotriva jugului străin în cele trei țări române.

13. Dezvoltarea culturii în cele trei țări române în sec. XVII—XVIII — 1 oră

a. Introducerea limbii române în instituțiile de stat, în biserică și în cultură; răspândirea tiparului în cele trei țări române (sprijinul lui Petru Movilă).

b. Dezvoltarea învățămîntului în cele trei țări române; influența umanismului; accentuarea treptată a caracterului științific al învățămîntului.

c. Literatura religioasă; principalele scrieri religioase în limba română.

d. Literatura istorică: trăsăturile și însemnătatea istoriografiei românești din sec. XVII—XVIII; marii cronicari moldoveni și munteni (Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce, Radu Popescu, Constantin Cantacuzino stolnic, Mihail Cantacuzino).

e. Însemnătatea operei lui Nicolae Milescu și Dimitrie Cantemir.

f. Școala ardeleană: afirmarea culturii românești în luptă cu tendințele de maghiarizare; principalii reprezentanți ai școlii ardeleni (Samuel Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budai-Deleanu); rolul istoric al școlii ardeleni în dezvoltarea culturii burghoze românești și în formarea conștiinței naționale.

g. Dezvoltarea artelor în cele trei țări române; înflorirea arhitecturii (principalele monumente); stilul brîncovenesc; barocul în Transilvania).

h. Caracterul de clasă și însemnătatea culturii românești din sec. XVII—XVIII.

IV. DESTRĂMAREA FEUDALISMULUI ȘI FORMAREA RELAȚIILOR CAPITALISTE ÎN ȚĂRILE ROMÂNE (mijlocul sec. XVIII — mijlocul sec. XIX) — 7 ore

1. Dezvoltarea țărilor române de la mijlocul sec. al XVIII-lea până la începutul sec. al XIX-lea — 2 ore

a. Lenin despre trăsăturile principale ale gospodăriei bazate pe clacă. Începuturile destrămării feudalismului în țările române.

b. Situația economică a celor trei țări române: creșterea elementelor capitaliste în economia Transilvaniei. Reformele lui Constantin Mavrocordat; dezvoltarea meșteșugurilor, a manufacturii și a comerțului; apariția muncii salariate și începutul formării burgheziei în Țara Românească și Moldova.

c. Schimbările sociale și ascuțirea luptei de clasă; mișcările țăranilor și lucrătorilor; principalele răscoale până la 1784.

d. Situația politică: reorganizarea statului feudal (reformele lui Alex. Ipsilanti).

Codicele de legi. Întărirea luptei pentru independență; importanța războaielor ruso-turce pentru slăbirea jugului otoman; însemnătatea păcii de la Kuciuk-Kainargi pentru țările române; participarea voluntarilor români la războaiele ruso-turce; Bucovina sub ocupația austriacă.

2. Răscoala populară condusă de Horia, Cloșca și Crișan — 1 oră

a. Cauzele răscoalei; pregătirea ei.

b. Desfășurarea răscoalei; lupta comună a iobagilor români și unguri; ultimatumul dat de Horia; armistițiile cu nobilii; intervenția armatei imperiale și înăbușirea răscoalei.

c. Însemnătatea marii răscoale populare conduse de Horia, Cloșca și Crișan.

d. Urmările răscoalei; intensificarea luptelor sociale și politice în Transilvania; mișcarea națională condusă de burghezia română (Supplex libellus Valachorum).

3. Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu — 1 oră

a. Cauzele și caracterul răscoalei: ascuțirea contradicțiilor sociale; influența mișcărilor revoluționare din Europa răsăriteană — Eteria. Caracterul anti-feudal și antiotoman al răscoalei de la 1821.

b. Tudor Vladimirescu — exponent al poporului răsculat.

c. Desfășurarea răscoalei; forțele sociale participante; programul răscoalei din proclamația de la Padeș; ridicarea maselor din Oltenia; rolul pandurilor în răscoală; sosirea la București; încercările boierilor de a înăbuși răscoala; proclamațiile lui Tudor către țară; mișcarea eteristă în țările române; uneltrile reacțiunii interne și internaționale; dezbinarea forțelor revoluționare; intervenția turcilor;uciderea lui Tudor Vladimirescu; cauzele înfringerii răscoalei.

d. Marx despre răscoala condusă de Tudor Vladimirescu; însemnătatea și urmările marii răscoale populare conduse de Tudor Vladimirescu; ecoul răscoalei în Transilvania și Moldova; constituția cărnunilor (caracterul ei progresist); convenția de la Akkerman.

4. Dezvoltarea țărilor române între anii 1828—1848 — 2 ore

a. Întărirea luptei de eliberare națională a popoarelor balcanice: războiul ruso-turc din anii 1828—1829; prevederile păcii de la Adrianopol (importanța ei pentru dezvoltarea Țării Românești și Moldovei).

b. Regulamentele organice: principalele prevederi social-economice și politice; Marx despre Regulamentul organic; însemnătatea Regulamentelor organice pentru dezvoltarea Țării Românești și Moldovei.

c. Dezvoltarea social-economică a țărilor române între 1829—1848: dezvoltarea forțelor de producție; creșterea producției de mărfuri și a comerțului; desființarea sistemului breslelor; largirea pieței interne; creșterea circulației monetare; dezvoltarea porturilor și orașelor; căile de comunicație; relațiile economice cu țările străine; privilegiile boierimii; accentuarea exploatații țăranilor; creșterea numărului lucrătorilor din manufacturi și întărirea exploatații lor; întărirea burgheziei; intensificarea luptei împotriva privilegiilor economico-politice ale boierimii și nobilimii.

5. Dezvoltarea culturii în cele trei țări române între 1828—1848 — 1 oră

a. Începuturile culturii naționale (rolul însemnat al lui Gheorghe Lazăr și Gheorghe Asachi); organizarea învățămîntului; societățile cultural-politice.

b. Literatura: principalii reprezentanți (Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Costache Negruzzi, Vasile Cîrlova, Eliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Cezar Bolliac, E. Murgu, G. Bariț, A. Mureșanu).

c. Apariția concepțiilor înaintate în studiul istoriei patriei — N. Bălcescu și M. Kogălniceanu (Magazinul istoric pentru Dacia).

d. Primele publicații periodice în limba română.

e. Formarea ideologiei burghoze — expresie a procesului de formare a relațiilor de producție capitaliste și a luptei împotriva jugului feudal și a jugului străin în cele trei țări române; ideea unirii.

ORÎNDUIREA CAPITALISTĂ

I. REVOLUȚIA BURGHEZO-DEMOCRATICĂ DIN 1848 ÎN ȚĂRILE ROMÂNE — 6 ore

1. Situația țărilor române în ajunul revoluției. Mișcarea revoluționară din Moldova — 2 ore

a. Situația internațională la mijlocul sec. XIX: anul revoluționar 1848 în Europa. Clasicii marxism-leninismului despre revoluțiile din 1848.

b. Întărirea luptei maselor și a burgheziei împotriva orînduirii feudale și a asupririi naționale; principalele mișcări so-

cial-politice premergătoare revoluției de la 1848; cauzele generale ale revoluției de la 1848 din țările române; stringerea legăturilor dintre revoluționarii din cele trei țări române.

c. Mișcarea revoluționară din Moldova: cauzele ei; forțele sociale participante; adunarea de la Iași; caracterul limitat al mișcării din martie; frământările țărănești; cauzele înăbușirii mișcării.

d. Activitatea revoluționară a refugiaților politici moldoveni: programul de la Brașov „Dorintele partidei naționale din Moldova” (caracterul lor revoluționar burghezo-democratic).

e. Însemnătatea și învățămintele mișcării revoluționare de la 1848 din Moldova.

2. Revoluția burghezo-democratică din Țara Românească — 2 ore

a. Cauzele revoluției; pregătirea ei; legăturile revoluționare din munteni cu mișcarea revoluționară din apusul Europei.

b. Obiectivele revoluției; forțele sociale participante. Desfășurarea revoluției; programul revoluției și caracterul său; Adunarea populară de la Islaz; acțiunile revoluționare din Oltenia; izbucnirea revoluției la București; rolul hotărîtor al luptei maselor în instaurarea guvernului revoluționar; poziția înaintată a burgheziei radicale în frunte cu marele revoluționar-democrat Nicolae Bălcescu; comploturile contrarevoluționare și înăbușirea lor ca urmare a acțiunii hotărîte a maselor populare; comisia proprietății, activitatea și lichidarea ei; crearea armatei revoluționare (rolul generalului Gheorghe Magheru).

c. Înăbușirea revoluției; uneltrile reacțiunii interne și internaționale; lupta eroică din Dealul Spirii; ocuparea Țării Românești de către trupele străine; convenția de la Balta Liman.

d. Caracterul burghezo-democratic și însemnătatea istorică a revoluției de la 1848 din Țara Românească.

3. Revoluția burghezo-democratică din Transilvania — 2 ore

a. Situația imperiului habsburgic în 1848; izbucnirea revoluției la Viena și la Pesta.

b. Cauzele revoluției din Transilvania; programul revoluției; caracterul ei burghezo-democratic; desfășurarea revoluției din Transilvania; adunarea populară de la Blaj, adunarea de la Lugoj, hotărîrile nejuste ale dietelor nobiliare de la Pojón și de la Cluj; uneltrile reacționare ale curții imperiale; caracterul progresist al luptei românilor pentru rezolvarea problemelor sociale și naționale; lupta moșilor sub conducerea lui Avram Iancu pentru lichidarea dominației nobililor; participarea iobagilor români la revoluția din Ungaria și a iobagilor unguri la lupta anti-feudală a țăranilor români; lupta lui N. Bălcescu, Eftimie Murgu, M. Taucescu, pentru unirea forțelor revoluționare române și maghiare.

c. Înfrângerea revoluției; cauzele principale ale înfringerii revoluției (nerezolvarea democratică a problemei naționale; uneltrile curții imperiale pentru dezbinarea forțelor revoluționare; intervenția armatei țariste).

d. Caracterul burghezo-democratic și însemnătatea istorică a revoluției de la 1848 din Transilvania.

★ Însemnătatea istorică a revoluției de la 1848 din cele trei țări române. urmările și învățămintele ei. Marx despre revoluția burghezo-democratică din Țara Românească.

II. FORMAREA STATULUI NAȚIONAL ROMÂN; CUCERIREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI — 5 ore

1. Dezvoltarea Țării Românești și Moldovei după 1848. Unirea Moldovei cu Țara Românească — formarea statului național român — 2 ore

a. Dezvoltarea social-economică între anii 1849-1859: apariția industriei mecanice; începutul exploatații petrolului; dezvoltarea agriculturii; largirea pieței interne și a comerțului; apariția instituțiilor de credit; căile de comunicație; începutul pătrunderii capitalului străin. Clasele sociale și raporturile de clasă; începutul formării proletariatului; trecerea burgheziei pe poziții reacționare.

b. Dezvoltarea politică a Moldovei și Țării Românești între anii 1849-1859: intensificarea luptei poporului pentru înlăturarea regimului feudal și a jugului străin; activitatea emigraților politici în favoarea Unirii.

c. Războiul Crimeii; atitudinea Marilor puteri față de problema Unirii Moldovei cu Țara Românească.

d. Înfăptuirea Unirii: forțele sociale unioniste; lupta partidei naționale; divanurile ad-hoc (caracterul și însemnătatea hotărîrilor adoptate). Convenția de la Paris; adunările electivă; dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza; rolul luptei maselor populare în înfăptuirea Unirii.

e. Însemnătatea formării statului național român; consolidarea pieței interne. Întărirea luptei poporului pentru înfăptuirea reformei agrare și pentru independență; ecoul Unirii în Transilvania.

Programa tipărită cu textul integral apare în cursul lunii septembrie.

Pentru democratizarea învățămîntului

Sedința largită a Comitetului Administrativ F.I.S.E. ținută la Praga între 25 și 30 iulie a.c. a cuprins pe ordinea de zi — în afară de raportul lui Angel Pizarro, secretar al F.I.S.E. și de discuțiile pe marginea acestui raport, despre care s-a vorbit în numărul precedent al gazetei — și raportul „Legarea școlii de viață, de producție în țările socialiste”, prezentat de Alfred Wilke din R.D. Germană, ca și coreferatul intitulat „O nouă etapă în dezvoltarea școlii sovietice”, prezentat de Ivan Grivkov din delegația Uniunii Sovietice.

După ce a expus considerentele pentru care, în politica lor școlară, statele socialiste acordă o deosebită importanță stabilirii unei legături strinse între școală și viață, Alfred Wilke a făcut ample referiri la mijloacele de realizare a acestei legături.

Raportul a împărțit în continuare experiența școlii din R.D. Germană în acest domeniu. În R.D. Germană, ca și în celelalte state socialiste, legătura dintre școală și munca direct productivă este judicios reglementată, astfel încît întreaga activitate să se desfășoare cu cele mai bune rezultate. Pe baza aplicării indicațiilor Congresului al V-lea al P.S.U.G. din iulie 1958, întreprinderile socialiste și cooperativele agricole de producție din R.D.G. au devenit, alături de școală, adevărate locuri de învățămînt și educație pentru copii.

În vederea pregătirii elevilor pentru viață s-a prevăzut pentru tinerii din clasele VII-X ziua de învățămînt în producție. Prin aceasta ei sînt ajutați să cunoască procesele importante ale producției și totodată sînt antrenați la o participare activă și conștientă în construcția socialistă.

În ceea ce privește programa zilei de muncă în producție, s-a arătat că ea diferă în funcție de natura industrială sau agrară a regiunii în care se află școala. Bunăoară, în școlile din regiunile industriale se pune un accent deosebit pe studiul mașinilor și pe prelucrarea metalelor, iar în cele sătești pe problemele producției vegetale și animale. Pe de altă parte, elevii studiază și bazele producției socialiste industriale și agricole, dobîndind cunoștințe elementare despre politica economică a statului, despre organizarea socialistă a muncii, despre întregul proces al construcției socialiste.

La buna desfășurare a muncii practice a elevilor își dau concursul, alături de pedagogi, întreprinderile, sindicatele, părinții. Milioane de mărci sînt cheltuite pentru înzestrarea școlilor cu toate cele necesare legării învățămîntului de munca productivă.

În încheiere, Alfred Wilke a arătat că întreaga practică a școlii din Republica Democrată Germană confirmă zi de zi justetea învățăturilor lui Marx, Engels și Lenin cu privire la utilitatea stabilirii unei legături strinse între școală și producție.

Expunerea făcută de Ivan Grivkov cu privire la noua etapă de dezvoltare a școlii sovietice a stîrnit un viu interes. I. Grivkov a arătat că în U.R.S.S. toate eforturile au fost conjugate pentru a pregăti astfel pe elevi încît la sfîrșitul studiilor să poată participa cu pricepere și elan la vasta muncă desfășurată în cele mai variate sectoare ale economiei. Vorbitorul a subliniat că tendința de a iniția pe copii în munca

direct productivă nu urmărește scopuri utilitare, profituri de pe urma celor mici. Munca fizică a fost introdusă în școală exclusiv în interesul studiului și al educației, pentru buna dezvoltare fizică, morală și intelectuală a tineretului.

Formele muncii social-utile a școlarilor sovietici sînt variate. Cei din școala obligatorie de 8 ani lucrează în ateliere, pe terenurile experimentale, participă la amenajarea și înfrumusețarea cartierului sau satului lor, ajută la strînsul recoltei, la creșterea animalelor domestice ș.a.m.d.

Elevii din școala medie completă lucrează direct în fabrici, uzine, pe șantiere, în sovhozuri și colhozuri. Acest tip de școală este frecventat de absolvenții școlii de opt ani, care pot intra fără examen în clasa a IX-a. Aci ei primesc, alături de o instrucție medie completă, și o pregătire profesională care le poate permite să lucreze într-o ramură oarecare a economiei naționale. Școala medie completă — a spus Ivan Grivkov — se deosebește de școala de opt ani prin faptul că ea organizează studiul producției nu numai în ateliere și pe terenurile experimentale dar și direct în producție.

Dezvoltarea viitoare a școlii sovietice urmărește apropierea învățămîntului general de învățămîntul profesional, căci experiența a dovedit că școala care asigură în același timp instruirea generală și pregătirea profesională realizează cel mai bine sarcina fundamentală a învățămîntului de tip nou: să formeze oameni armonios dezvoltați, care să cunoască bazele științei și să fie capabili de a desfășura o muncă sistematică.

Analizînd roadele activității direct productive a elevilor, I. Grivkov a arătat că elevii sovietici își însușesc cu rezultate excepționale deprinderile de mînuire a uneltelor și mașinilor. Totodată, activitatea în colectivele de muncitori le dezvoltă sentimentul camaraderiei, al dragostei și stimei față de cei care produc bunurile materiale.

Discuțiile pe marginea coraportului delegației sovietice au relevat preocupările existente în R.P. Polonă, R.P. Bulgaria, R.D. Vietnam pentru legarea strînsă a școlii de viață, de producție, ca și tendințele de a îndepărta școala de viață, de cerințele dezvoltării societății umane, existente în state ca Franța, Austria.

Delegația țării noastre a adus în fața asistenței o serie de aspecte din experiența școlii noastre în legarea învățămîntului de practică. Astfel, s-a arătat că în ultimii ani, ca urmare a sarcinilor trasate de Congresul al II-lea al P.M.R. și folosindu-se experiența celorlalte țări socialiste și în primul rînd a școlii sovietice, s-au conturat din ce în ce mai multe forme de legare a teoriei de practică, adecvate realităților noastre.

În intervenția sa, delegația țării noastre a arătat că tot mai mult cunoștințele teoretice se leagă de practica vieții și a producției prin însuși procesul predării — în special la obiecte ca fizica, chimia, matematica, științele naturale. Pentru a da elevilor în mod sistematic cunoștințe despre producție și spre a le forma deprinderi de muncă s-au introdus la clasele V—VIII obiecte

tele „Cunoștințe agricole și lucrări practice agricole” în școlile de la sate și „Cunoștințe elementare despre producția industrială și lucrări practice de atelier” în școlile de la orașe. În școlile medii de cultură generală s-au introdus obiecte și activități ca studiul mașinilor, desenul tehnic, tehnologia meseriei.

S-a arătat de asemenea că în ultimii ani în unele școlii medii de cultură generală din țara noastră s-a introdus experimental, în vederea găsirii celor mai potrivite forme de îmbinare a învățămîntului cu munca productivă, instruirea în producție a elevilor într-o anumită specialitate.

La sfîrșitul fiecărui an școlar, toți elevii școlilor medii, inclusiv ai celor cu instruire în producție, efectuează practica în industrie sau agricultură timp de două săptămîni.

La realizările obținute în legarea învățămîntului cu practica, își aduc partea lor de contribuție și sindicatele. Sprijinind realizarea acestei importante sarcini puse în fața școlii de către Partidul Muncitoresc Român, sindicatele din învățămînt colaborează strîns cu sindicatele din întreprinderi în vederea desfășurării în bune condiții a practicii în producție a elevilor, în așa fel ca aceștia să lucreze direct la mașini sub îndrumarea celor mai calificați muncitori, să primească instruirea necesară privind tehnica securității muncii etc. De asemenea, multe sindicate îi antrenează pe elevi să participe la consfătuirile de producție și în general să se integreze în viața colectivelor de muncitori.

După discutarea referatelor prezentate în ședințe plenare, au avut loc ședințe ale comitetului administrativ.

Comitetul administrativ a adoptat în continuare un protest împotriva politicii fasciste și rassistice dusă de guvernul R.F.G., o rezoluție care condamnă politica impusă de imperialiștii Vietnamului de Sud și cere înființarea în această țară a unui învățămînt național, democratic, o rezoluție cu privire la legarea învățămîntului de viață precum și rezoluția generală privind condițiile materiale pentru democratizarea învățămîntului și lichidarea analfabetismului în țările unde aceste probleme nu sînt rezolvate.

Lucrările Comitetului administrativ F.I.S.E. au subliniat că lupta F.I.S.E. este grea dar că Federația este acum puternică și că, luptînd alături de clasa muncitoare în cadrul F.S.M., ea își va îndeplini cu succes scopurile urmărite cu consecvență.

Prof. univ. I. Nistor
președintele C.C. al Uniunii
Sindicatelor din Instituțiile
de Învățămînt și Cultură

Probleme ale școlii în discutia Biroului internațional de educație

În vara aceasta a avut loc la Geneva Conferința anuală a Biroului Internațional de Educație de pe lângă U.N.E.S.C.O. La conferință au participat delegații ale ministerelor de învățămînt din 55 de țări, printre care și R. P. Romîni.

Pe ordinea de zi a conferinței a fost înscrisă discutarea a două probleme — educația preșcolară și activitatea în școlile care funcționează cu un singur post. În legătură cu ambele probleme au fost adoptate proiecte de recomandări care au suscitat mult interes.

S-a relevat astfel că problema educației preșcolare preocupă nu numai organele de învățămînt din țările mai dezvoltate, ci într-o mare măsură și pe acelea din țările care și-au cucerit de curînd independența și care, paralel cu grija pentru asigurarea învățămîntului elementar, manifestă mult interes pentru dezvoltarea educației copiilor de vîrstă preșcolară. O mare atenție s-a acordat problemelor pedagogice pe care le ridică învățămîntul preșcolar, problemelor referitoare la conținutul acestuia, cît și la asigurarea grădinițelor de copii cu cadre didactice și cu mijloacele materiale necesare.

Problema școlilor care funcționează cu un singur învățător a fost de asemenea în atenția majorității delegațiilor. Această problemă prezintă mult interes mai ales în țările cu învățămîntul slab dezvoltat, cu populația răsfrîntă și așezări izolate și în care, din această cauză, într-o primă perioadă multe școli vor funcționa cu un singur învățător. În acest fel se va putea asigura cuprinderea elevilor în școală, generalizarea învățămîntului, înlăturarea neștiinței de carte și preîntîmpinarea analfabetismului. Pe lângă problemele de organizare ridicate de școlile care funcționează cu un singur învățător, au fost discutate larg și aspectele pedagogice-metodice ale predării în aceste la mai multe clase.

Este de remarcat că în recomandarea adoptată în legătură cu școlile cu un singur învățător se acordă o atenție deosebită situației materiale a cadrelor didactice care, după cum se știe, lucrează în condiții mult mai grele decît colegii lor din alte școli. Pornindu-se de la această apreciere, se recomandă ca acestor cadre didactice să li se asigure pretutindeni o indemnizație în plus. Se știe că în țara noastră cadrele didactice se bucură de o grijă deosebită. Recenta Hotărîre a partidului și guvernului cu privire la creșterea salariilor este o nouă dovadă a grijii pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață și de trai ale cadrelor didactice, pe care le-a mobilizat în muncă pentru noi realizări.

La conferință au fost prezentate și rapoarte ale țărilor participante cu privire la dezvoltarea învățămîntului.

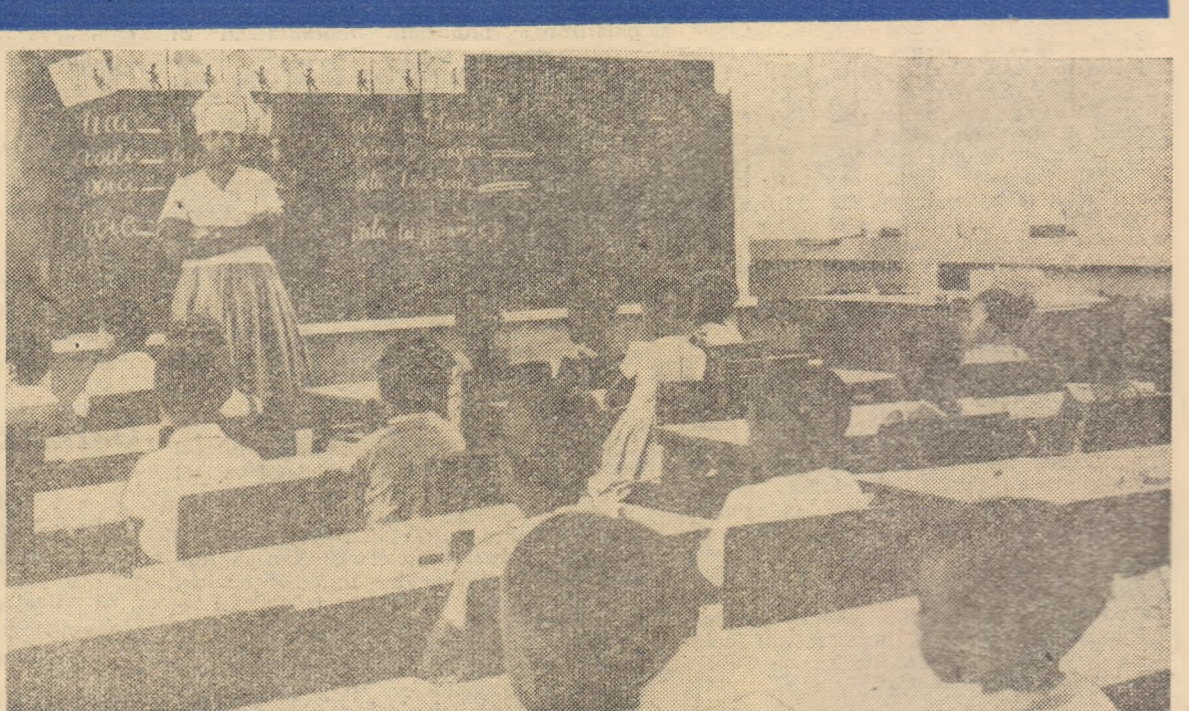
Realizările obținute de învățămîntul nostru în ultimii ani au suscitat interesul multor delegații, care au pus întrebări și au cerut lămuriri ample privind pregătirile pentru trecerea la învățămîntul general de 8 ani, pregătirea pedagogică a cadrelor didactice, formele de legătură a învățămîntului cu viața, cu producția, activitatea extrașcolară a elevilor și studenților ș.a.

Expoziția permanentă organizată de țara noastră pe lângă Biroul Internațional de Educație — expoziție în care, pe lângă realizările generale, au fost ilustrate în mod deosebit prin imagini și grafice cele două probleme ale ordinii de zi — a fost vizitată și apreciată de numeroși delegați.

Conferința anuală a Biroului Internațional de Educație din acest an s-a desfășurat într-o atmosferă de colaborare și respect reciproc între delegații, prilejuind o mai bună informare și cunoaștere a situației învățămîntului din diferite țări și un rodnic schimb de experiență. Recomandările adoptate în cadrul ei vor putea contribui la dezvoltarea învățămîntului preșcolar și la îmbunătățirea activității în școlile care funcționează cu un singur post dacă lucrătorii din instituțiile ce au sarcina de a se ocupa de îndrumarea și controlul învățămîntului vor studia aceste documente și își vor însuși ceea ce este bun și potrivit pentru progresul lui.

În ce privește țara noastră, majoritatea prevederilor cuprinse în recomandări sînt îndeplinite, iar unele măsuri luate la noi le întrec cu mult. În anii regimului democrat-popular, sub înțeleapta conducere a partidului, învățămîntul din R.P.R. a făcut progrese uriașe. Pe zi ce trece el se dezvoltă și crește corespunzător felului comun oamenilor muncii — construirea socialismului și comunismului. Conștiința faptului că el progresează neconținut, că este accesibil tuturor, ca un bun al întregului popor, ne-a făcut să simțim și mai puternic, în timpul lucrărilor conferinței, un sentiment de adîncă satisfacție, de îndreptățită mîndrie pentru patria noastră.

N. Sipoș
I. Gh. Borca

Lecție într-o școală din Congo